Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 189 (6. 978) ◉ 1989 йил 18 август, жума ◉ Баҳоси 3 тийин

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

◉ «СССРда жиноятчиликка қарши кураш муваққат комитетнинг состави тўғрисида» СССР Олий Совети Президиумининг қарори ҳамда «Эстония ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Эстония ССР Қонуни ва «Эстония ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловлар тўғрисида»ги Эстония ССР Қонуни баъзи қоидаларининг СССР Конституциясига мос эмаслиги ҳақида» СССР Олий Совети Президиумининг Фармони эълон қилинган.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Советининг Президиуми **қарор қилади:** Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советининг иккинчи сессияси 1989 йил 25 сентябрда Москва шаҳрида чақирилсин.

СССР Олий Советининг Раиси М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1989 йил 16 август.

* * *

СССР Олий Советининг иккинчи сессияси бошланишидан олдин шу йил 18 сентябрдан СССР Олий Совети комитетлари ва Олий Совет палаталари доимий комиссиялари иш бошлайди.

«Оқшом»га хатлар

Хизматга яраша нафақа

ЯҚИНДА матбуотда эълон қилинган СССР Олий Советининг «Пенсия таъминоти ва аҳолига ижтимоий хизматни яхшилашнинг кечиктириб бўлмайдиган тадбирлари тўғрисида»ги қонунини зўр мароқ билан ўқиб чиқдим.

Қонунда бизга маъқул бўлган модда, бу колхозчиларнинг пенсиясини давлат пенсияси билан тенглаштирилганидир. Шу пайтгача колхозчилар эрта тонгдан то қош қорайгунча тиним билмай далада меҳнат қилардилар. Пенсия ёшига етгач уларга 40 сўмгина нафақа тайинланарди.

Қонунда қарилик (2-группа инвалидлари) пенсиясининг энг кам миқдорини 70 сўмгача оширилиши айтилган. Лекин менимча пенсия тайинлашда ишчи ва хизматчиларнинг кўп йиллик меҳнат стажлари учун пенсиянинг қатъий миқдоридан, яъни 70 сўмдан 10 процент қўшимча қўшиб берилса. Чунки 35 йил ишлаган ишчи билан 20 йил меҳнат қилган ишчининг нафақаси 70 сўмга тенглаштириляпти.

Шунингдек Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига белгиланадиган нафақада ҳарбий унвонлар ҳам ҳисобга олинса ва уларга қўшимча процентлар ажратилса айни муддао бўларди.

Шуҳрат МУРОДОВ,
Киров район социал таъминот бўлимининг катта инспектори.

Кундалик дафтар қидириб

12 АВГУСТ куни Фарҳод кўчасидаги «Мактаб бозори»га борган эдим. Бехосдан бир аёл қўлидаги кундалик дафтарга кўзим тушиб қолди. «Кечирасиз, қаердан олдингиз?» деб сўрасам, «Уни 1 сўмдан сотяпман» деб жавоб берди. Ҳа, бундай ҳолларни кўриб ҳайрон қоласан киши! Жаҳлим чиқди. Ахир, бу аёл кундалик дафтарни ўзи тайёрламайди-ку. Уни қаердандир харид қилиб олган. Лекин нима учун ўқув йили тараддуди бошланган бир вақтда оддий харидорлар учун пештахталарда кундаликлар йўқ? Ахир, кундалик мактаб ўқувчиси учун ниҳоятда зарур-ку!

Ҳа, ҳозир ярмаркадан уни 1 сўмдан сотиб олиш мумкин. Лекин савдода қачон пайдо бўлади? Ахир, ўқувчилар қачонгача ўзлари учун зарур қуролларни тополмай, сарсон бўлиб юришади? Чайқовчилик энди мактаб қуролларига ҳам ўтдими?

М. ЭШОНХЎЖАЕВА,
4-мактаб ўқитувчиси.

Уловидан тушови қиммат

ҲУРМАТЛИ редакция! Биз яқинда Санъат саройига бадиий фильм кўргани тушиб бир нарсага ҳайрон бўлдик. Билет нарҳи қанча туради? Чиптада ёзилганига қараганда 30 тийин. Демак, 2 серияли фильм 60 тийин. Унда мана бу 50 тийиндан қўшимча сотилгани нима учун? Унинг устига билетга «Совет Маданият фонди, Донецк область бўлими «Фонд» бирлашмаси» деб ёзилган. Буни қандай тушуниш керак?

Салом билан,

МАЖИДОВЛАР оиласи.

Обуначилар минбари

●

ФОЙДАЛИ БЎЛАРДИ

◉ «Мен кўп йиллардан бери «Тошкент оқшоми» газетасининг мухлисиман. Деярли ҳар бир сонини ўқиб чиқаман. Кейинги пайтларда газетада берилаётган материалларда қайта қуриш руҳи сезилиб турибди. Газетада шаҳардаги, умуман жамиятимиздаги камчилик, нуқсонлар танқид қилиниб, ошкора айтиляпти. Бу албатта қувонарли ҳол. Назаримда танқиддан кейинги натижаларга эътибор янада кучайтирилса, «Илгариги мавзуга қайтамиз» деган рубрикадаги мақолалар кўпроқ уюштирилса фойдали бўларди деб ўйлайман.

Биз кўпинча ёшларнинг тарбияси бузилиб кетяпти, деб айтамиз. Халқимизда «Қуш уясида кўрганини қилади» деган гап бор. Умуман одоб, ахлоқ мавзудаги, оқибат, диёнат ҳақидаги мақолалар янада кўпроқ бериб борилса яхши бўларди.

Муқаддас АБДУЛЛАЕВА,
Тошкент район, Ленин номли колхоз аъзоси».

Шундай мазмундаги хатларда билдирилган фикр-мулоҳазаларни албатта инобатга оламиз. Редакция «Илгариги мавзуга қайтамиз» рубрикаси остида бир қатор мақолалар беришни режалаштирган.

«СЎЗЛАМОҚДИР...»

◉ «Ҳурматли редакция! Мен истеъдодли хонанда Юлдуз Усмонованинг ҳар бир қўшиғини севиб тинглайман. Айниқса биттаси менга жуда ёқиб қолди. Афсуски номини билмайман. «Сўзламоқдир» деб бошланади. Шу қўшиқ «Оқшом»да босиб чиқарилса жуда хурсанд бўлардим.

Мақсуда ХОЛМИРЗАЕВА,
Бешариқ шаҳри».

Оқшомхонларни келгусида янада қизиқарли материаллар билан хушнуд этиш мақсадида қатор режалар тузганмиз. Шу жумладан Юлдуз Усмонованы муштарийларимизга кенгроқ таништириш ниятимиз бор.

БОШ ҚОТИРМАЛАР БЕРИЛСА

◉ «Тошкент оқшоми»ни мунтазам кузатиб борамиз. Ундаги ахлоқ-одоб, ёшлар тарбиясига оид мақолалар манзур бўляпти. Яна «Дам олиш соатида» рубрикаси остида берилаётган кроссворд ва чайнвордларни қизиқиб ечамиз. Истагимиз шундай бош қотирмалар тез-тез бериб борилса.

Жамшид ва Хуршид АҲМЕДОВлар.
Тошкент».

Ҳа, кроссворд ечиш инсоннинг нафақат дам олишига, балки билимини оширишга ҳам хизмат қилади. Бу каби таклифлар бизга кўплаб келиб турибди. Уларни албатта инобатга оламиз.

ОПА-СИНГИЛЛАРНИ УНУТМАНГ

◉ «Оқшом» ўзига хос газета. Шунинг учун ҳам уни севиб ўқийман. Лекин аёлларга бағишланган мақолалар кейинги пайтларда «Оқшом» саҳифаларида кам кўриняпти. Бир ойда бирми, иккими махсус саҳифа чиқарилса. Ўйлайманки бу барча опа-сингилларимизга манзур бўлади.

Муҳайё РАЖАПОВА,
ТошДУ толибаси».

Яхши таклиф. Опа-сингилларимизга бағишланган материалларни бундан буён тез-тез бериб боришни планлаштирганмиз. Аёлларга бағишланган шундай махсус саҳифани 21 август куни ўқийсиз.

●

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР

«Тошкент оқшоми» газетасига 1990 йил учун республикадаги барча алоқа бўлимларида чекланмаган миқдорда обуна қабул қилинмоқда. Йиллик обуна баҳоси — 7 сўм 92 тийин. Газета индекси — 64690.

Газета обунасига монелик ҳоллари содир бўлса редакцияга — 33-29-70 телефонига қўнғироқ қилинг.

Топилмас матоҳ

ЁЗ ФАСЛИНИНГ ўзига хос хусусиятлари бор. Унинг иссиқ жазирама кунларида кўча кезган одам чанқовбосди ичимликларни топа олмай дили ҳуфтон бўлиши шубҳасиз. Негаки, шаҳримизнинг кўпгина жойларида ана шундай хизмат кўрсатувчи савдо шохобчаларининг пештахталари ҳувиллаб ётибди. Уларни кўриб одам ўзини юпантириши мумкин. Айни харидоргир маҳсулотларни бундай пайтда топиш мушкул бўлиб қолади. Бироқ мана шундай кезларда оддий докани қидириб оворою-сарсон бўлаётганларга нима дейсиз?

Ҳозир шаҳримизнинг қайси бир массив ёки кварталида бўлманг, албатта пашша ва чивинлардан безор бўлган ҳамшаҳарларимизнинг эътирозли гапларини эшитиб дилингиз дарз кетади. Айниқса, ертўласи сувга тўла уйларда яшовчилар бундай кўнгилсизликдан ҳатто изтироб чекишмоқда. Уларнинг кўпчилиги сўнгги нажот — пашшахона тайёрлаш учун оддий дока қидириш касалига мубтало бўлмоқдалар. Эҳтимол, бу ерда жуда бўрттириб юбораётганга ўхшарман. Аммо рост: хоҳлаган дўконингизга киринг, бу топилмас матоҳни кундузи чироқ ёқиб ҳам топа олмайсиз. Мен бир неча кун давомида шаҳримиздаги дорихоналарда, магазинларда дока қидириб қимматли вақтимни бекорга ўтказдим. Ҳатто у ердагилар бу «камёб» маҳсулотни қаердан топиш мумкинлигини батафсил тушунтириб ҳам беролмадилар. Билсам, бир мен эмас, аксари юзлаб оилалар айни кунларда мана шу ташвиш билан банд эканлар.

Дока ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг, таъминотчи ташкилотларнинг мутасаддиларига бир саволимиз бор. Ўзбекистонда яшаб, асосий хом ашё пахтани етиштирсагу, ишчи ва колхозчиларимиз эртадан кечгача далада, корхоналарда ишлаб, якшанба кунлари дам олиш ўрнига дока қидириб вақт ўтказишса, шу ҳам инсофданми?

Рихси ИСМОИЛОВА,
Киров район санитария-эпидемиология станциясининг врачи.

Кўпчиликнинг истаги

ШАҲАРДАГИ 8-дорихонага борган эдим, муюлишдаги бино деворига «Фитобар—флория» деб ёзилган тахтачага кўзим тушиб қолди. Қизиқиб ичкарига кирдим. Дид билан жиҳозланган хонага қўйилган столлар атрофида 10—15 чоғли киши ўтириб ҳар хил ичимликлар ичишаяпти.

— Бу жойда гиёҳлардан дардга даво бўладиган дорилар тайёрлаяпмиз, — деди қўли-қўлига тегмай хизмат қилаётган аёлларнинг бири, — асосан юрак, қандли диабет, нафас қисиш ва бошқа ҳасталиклар билан оғриган беморлар келишаяпти. Ҳозир 46 турдаги гиёҳлардан фойдаланаяпмиз.

Мен ҳам фитобарга 20 кундан бери қатнаб, юрак фаолиятини яхшиловчи, нафас олишни енгиллатадиган ичимликларни истеъмол қилаяпман. Баъзилар ёш болаларини ҳам олиб келишаяпти.

Ҳозир ўзимни жуда тетик сезаяпман. Эшитишимча, бундай саломатлик масканини республикамизда ягона экан. Ҳали кўпчилик ундан бехабар бўлишса керак. Саломатлик учун фойдали бўлган фитобарлар кўплаб очилишини истардик.

Т. АБДУЛЛАЕВ,
меҳнат ветерани.

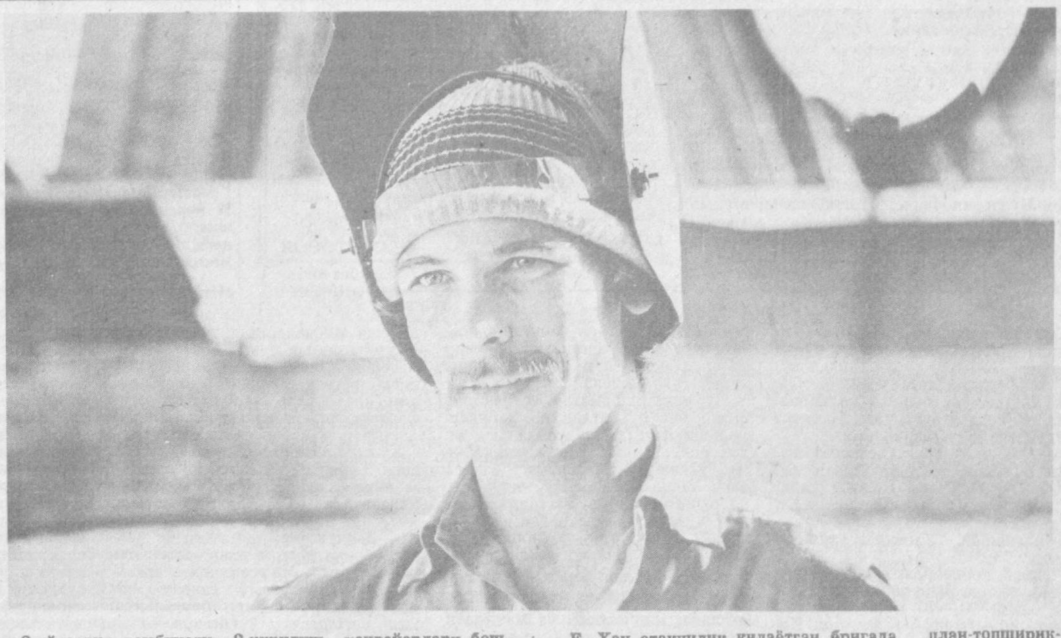

3-уйсозлик комбинати 2-қурилиш конвейерлари бошқармасининг қўли гул бунёдкорлари Юнусобод массивининг чиройига чирой қўшяптилар. СД—3 массивида 81 квартирали 7-уй қурилишини 1990 йилнинг 1 кварталида битказиш кўзда тутилган.

Е. Хан етакчилик қилаётган бригада план-топшириқларини ортиғи билан бажариб келяпти.

СУРАТДА: коллективнинг илғор монтажчиси В. Дубин.

Т. Каримов сурати.

КПСС Устави: *у қандай бўлиши керак?*

Совет жамиятининг авангарди

Мамлакатимизда коммунистлар партияси ташкил этилганига 86 йилдан ошди, шу жумладан 70 йилдан бери у жамиятимизга раҳбарлик қилиб келади.

Аслини олганда, коммунистлар партияси фаолияти туфайли мамлакатимиздаги янги ижтимоий-сиёсий тузум воқеликка айланди. Аммо, сўнгги вақтларда мамлакатимиздаги жамики камчиликлар партия билан боғланмоқда, айни пайтда ҳайрли ишлар кўп ҳолларда унутиб қўйилмоқда, мамлакатимизда рўй бераётган туб қайта қуриш жараёни, ошкоралик ва демократиялаш жараёни, халқ депутатлари сайланиши ҳам, унинг биринчи съезди ҳам Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ижодининг самараси эканлиги ҳақида гапиришни исташмаяпти. Ана шу саволларга М. С. Горбачевнинг КПСС Марказий Комитетида бўлган кенгашдаги қуйидаги сўзлари билан жавоб бериш мумкин: «Модомики, қайта қуриш — революция экан (биз бу фикрга қўшилганмиз) модомики, бу мулкчилик муносабатларини, инсоннинг мавқеини, сиёсий системанинг асосларини, маънавий соҳани чуқур ўзгартиришни билдирар экан, модомики, у халқни жамиятдаги ўзгаришларнинг ҳақиқий кучига айлантирар экан, ҳамма нарса сокингина ва силлиққина ўтавериши мумкинми, ахир?».

Бундай шароитда партияга, барча коммунистларга муносабатни қайта кўриб чиқиш лозим. Бугунги кунда партия биргина ишчилар синфининг эмас, бутун совет жамиятининг етакчиси эканлиги воқеликка айланди, шунинг учун КПСС Уставининг биринчи параграфи муайян маънога эга бўлиши, унда «Совет Иттифоқининг ҳар бир граждани КПСС аъзоси бўла олади...» дейилиши ва Уставда партия аъзолари таркибини ҳар қандай механик бошқарувга йўл қўйилмайди, деб аниқ баён этилиши лозим.

КПСС аъзолигига қабул кўнгилли равишда экан, партия сафига ўтган киши Уставнинг барча талабларини бажариши шарт ва бажаришга мажбурдир. У ҳар томонлама ривожланган бўлиши, қатор жамоат топшириқларини бажариши, ишлаб чиқаришда пешқадам бўлиши зарур. Бундан коммунистлар аттестациясини мунтазам, ҳар беш йилда бир ўтказиб туриш керак, деган хулоса келиб чиқади. Бу партия сафларини ўзига хос бошқариш ва тозалаш вазифасини ўтайди.

Халқ депутатлари съездида нафақа олувчиларнинг оғир аҳволи ҳақидаги масала кўтарилди. Агар партия Уставига ойига 150 сўмгача нафақа олувчи партия аъзолари аъзолик бадалларини тўлашдан озод қилинадилар, деган банд киритилса жуда ўринли бўлар эди.

Партия Уставида бошланғич партия ташкилотларида иш шу кун талабларига қай даражада йўлга қўйилганига эътиборни қаратиш керак. Бошланғич партия ташкилотларининг асосий вазифасидан озод қилинмаган секретарларига қўшимча ҳақ тўлаш лозим, чунки улар бу ишларни ишдан бўш вақтларида бажарадилар. Ишчи ва хизматчиларининг сони 700—800 кишидан зиёд коллективларда ҳам бошқа ишлардан озод қилинган секретарь вазифаси жорий этилса мақсадга мувофиқ бўлар эди. Чунки партия ташкилотининг секретарига кўп ҳолларда партия аъзоси бўлмаган ходимлар ҳам мурожаат этиб турншади.

Бир неча оғиз сўз партия ходимларининг ҳуқуқий ҳимояси ҳақида, бунга ҳам эътибор берилиши керак. Одатда энг малакали, энг билимдон кишиларни партия комитетларининг секретари этиб сайлашади. Аммо маълум муддат ўтганидан сўнг улар ўзларининг аввалги иш жойларига қайта олмайдилар, бошқа иш топишлари ҳам қийин бўлади. Кўпинча юқори партия органлари бундай ходимларни эътибордан четда қолдирадилар, улар ўз тақдирларини ўзлари ҳал қилишга мажбур бўладилар. Айрим ҳолларда секретарлик вазифасини ўтаб бўлган бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари маъмурият билан муроса қилишга мажбур бўладилар. Бу эса партия ишига салбий таъсир этади.

Партия Уставига ўзгартишлар киритиш ҳақидаги масалани муҳокама қилишда беистисно барча коммунистлар иштирок этишлари лозим. Ана шундагина Устав қайта қуриш талабларига жавоб беради.

Т. САЙФУЛЛАЕВ,
«Ташгаз» бош бошқармаси партия ташкилотининг секретари.

Р. АЗИМОВ,
Ўзбекистон Компартияси Фрунзе район комитети ташкилий бўлими инструктори.

ЖАҲОН 24 СОАТ ИЧИДА

● ПЕКИН. **Хитой Халқ Республикаси Давлат ер бошқармаси ва Назорат министрлиги ер участкаларини ўзбошимчалик билан эгаллаб олиш ва бу участкаларда маъмурий муассасалар ва идораларнинг айрим раҳбарлари томонидан шахсий мулк сифатида уй-жой қуриш практикасига дарҳол чек қўйишни талаб этди.**

Бундай практика, деб таъкидланади ҳужжатда, халқ оммасининг кайфиятига ғоят салбий таъсир қилмоқда, порага сотилишни кучайтирмоқда. Ана шундай йўл билан қурилган барча кошоналар дарҳол давлатга қайтарилиши керак, дейилади ҳужжатда.

● ДЕҲЛИ. **Ўзлари танлаган тактикага содиқ қолаётган оппозициячи партиялар парламентнинг юқори палатасида ҳукумат тақдим этган шаҳар ва қишлоқда ўзини ўзи бошқаришнинг маҳаллий органлари тўғрисидаги қонун лойиҳаларини муҳокама қилишни барбод этишга уриндилар.**

Бир кун олдин парламентда бўлиб ўтган баҳслардан кейин — ҳозирги «Муссон» сессияси тугашига бир кун қолганда ҳам — ҳукмрон партия қолган шу вақт ичида мамлакат учун зарур бўлган, қуйи палата маъқуллаган ана шу қонун лойиҳаларини тасдиқлатиб оладими ёки йўқми, буниси равшан эмас.

● МЕХИКО. **Гватемалада ҳаракат қилаётган ўта ўнг қуролли ташкилотлар янги террорчилик ҳуружи қилдилар.** Мексиканинг НОТИМЕКС ахборот агентлиги хабар қилишича, сиёсий сабаблар билан ўғирлаб кетилган шахсларнинг қариндош-уруғларини бирлаштирган «Ўзаро ёрдам группаси» деб аталган ҳуқуқни муҳофаза қилиш ташкилотининг мамлакат пойтахтида жойлашган қароргоҳи кучли портлаш билан вайрон қилинган. Яна бир бомба портлатилиб, «Тинчлик учун курашувчи бригада» жамоат ташкилоти биносига катта моддий зарар етказилди.

ЖАҲОН 24 СОАТ ИЧИДА

«Бир қўлтиққа икки тарвуз»

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» МАҚОЛАСИГА ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИДАН ЖАВОБ КЕЛДИ

Газетанинг шу йил 20 январь сонида босилган танқидий мақолада М. Горький номидаги рус давлат академик драма театрининг янги биноси қурилишидаги сусткашлик сабаблари очиб ташланиб, қурувчилар билан таъминотчилар ҳамда буюртмачилар ўртасидаги сансалорлик ҳоллари танқид остига олинган эди. Ана шу мақола юзасидан Ўзбекистон ССР Маданият министрлигидан редакцияга келган жавобда шундай дейилади:

«Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги «Бир қўлтиққа икки тарвуз» танқидий мақоласини кўриб чиқди.

М. Горький номидаги рус давлат академик драма театрининг биноси қурилиши 1975 йилда бошланган эди. Ўша йилдан 1980 йилгача бош пудратчи белгиланган пландаги ишларнинг ўртача 30 процентдан зиёдроғини адо этди, холос. 1980 йилдан бошлаб қурилиш республика директив органлари қарори билан тўхтатиб қўйилди ва 1983 йилдангина яна қурила бошланди. Қурилиш бошлангандан буён 9,84 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Яъни ҳар йили ўрта ҳисобда 700 минг сўмданга тўғри келди.

Қурилиш муддатларининг чўзиб юборилиши лойиҳа-смета ҳужжатларида бир қатор ўзгаришлар қилинишига олиб келди. Зотан, «Главташкентстрой» тазйиқи билан лойиҳа бир неча марта қайта ишланди. Монолит каркасдан йиғма монолитга, йиғма монолитдан металл каркасга, йиғма безакли деворларни аввал айрим блокларга, сўнгра айрим безакли қисмларга қирқишга ўтиш кўзда тутилди. «ТашНИИПИгенплан» институтига эса лойиҳаларни бир неча бор қайта ишлашга, қурувчиларнинг истакларини ҳисобга олишга тўғри келди. Улар барча бу ўзгартишлар қурилиш муддатларини анча қисқартиради ва смета қийматини камайтиради, деб кафолат беришган эди. Амалда эса ҳаммаси аксинча бўлиб чиқди. Қурилиш ишлари 15 йилга чўзилиб кетди.

1987 йилда Ўзбекистон ССР Давлат қурилиш комитети томонидан чизмалар ва сметалар текширишдан ўтказилди. Текширишда шу нарса аниқландики, 13,35 миллион сўм қилиб белгиланган смета 12,8 миллион сўмлик экан. 0,45 миллион сўмлик қийматни ташкил этган кўзда тутилмаган ишлар сметада йўқ эди. Шундай қилиб план бажарилмаганлигига чизмаларнинг ва сметанинг йўқлиги эмас, балки қурувчиларнинг ҳам, лойиҳачиларнинг ҳам ишларидаги брак сабаб бўлган.

Театр қурилишининг бориши Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг коллегиясида 1988 йилда кўриб чиқилди. Унда буюртмаларни технологик жараён тақозо этган муддатларда етказиб бериш, қурилишни асбоб-ускуналар ва материаллар билан таъминлаш масаласи кўриб чиқилган эди. Бош пудратчи технологик изчилликда ишлаб чиқариш ишларини олиб бормаётир. Бунинг оқибатида айрим масалаларни ҳал этишда келишмовчиликлар ва камчиликлар содир бўлмоқда.

Объект буюртмачи талаб этган асбоб-ускуналар билан таъминланди. Ёрдамчи-пудратчи ташкилотларнинг ишларига биз ғов бўлаётганимиз йўқ. Дирекция омборларида 1 миллион сўмликдан зиёд асбоб-ускуналар, кабель ва бошқа маҳсулотлар бор.

Мақолада бош пудратчи доирасига тааллуқли бўлган масалалар ҳам қўйилган. Биз уларни ҳал қилишга ҳақли эмасмиз. Ҳар ҳафтанинг сешанба куни ўтказилаётган планеркаларда буюртмачига алоҳида эътирозлар бўлмаяпти. Аксинча буюртмачида планни бажариш, ишчилар сонини ошириш борасида ҳамда «ТашНИИПИгенплан» лойиҳалаш институтига эътирозлар бор. Бинобарин ҳозирги вақтгача театр қурилишининг аниқлик киритилган йиғма сметаси буюртмачига берилган эмас.

В. ПЕРЕВОЗЧИКОВ,
Ўзбекистон ССР маданият министрининг ўринбосари».

Инсон омилига эътибор

Бу корхонада ўн иккинчи беш йилликнинг тўртинчи йили ярим йиллиги план-топшириқлари ошириб бажарилиб, товарларнинг чакана баҳоси бўйича бир миллион 298 минг сўмлик маҳсулот савдога чиқарилган эди. Умуман 6 ойлик кўрсаткичлар бўйича ҳамма план-топшириқлар ошириб бажарилиб, ишчи-хизматчилар манфаатдорлиги ошди. Кейинги ойлар ҳам чакки бўлмаяпти. Ҳа, Тошкент «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасида ишчи-хизматчилар яхши кайфият билан ишлашяпти. Фаоллик кўрсатаётганлар сони бирлашмада тобора ортиб бораяпти. Бунда касаба союз комитети муносиб роль ўйнаяпти. У ишчи-хизматчиларнинг соғлиғи, уларнинг болаларини боғча-яслиларга жойлаш, ёзги дам олишларини ташкил этиш, саёҳатлар уюштиришда ҳамма имкониятларни ишга солмоқда. Айниқса, мамлакатимизнинг турли ерларида жойлашган санаторийларда, ўз касалларини даволашга мослаштирилган ерларда илғор чеварлардан 40 дан ортиқ кишига имконият яратиб берилди. Булардан Фарида Тошхўжаева, Муҳайё Мирзаева, Исак Катц, Хадича Исломова, Каромат Абдувалиева, Йўлдош Юсупов кабилар дардларига даво топиб, яна баракали меҳнат қилаяптилар.

Юз маротаба эшитгандан кўра бир маротаба кўрган афзал, дейди халқимиз. Шунинг учун ишчи-хизматчиларнинг таклифи билан Болтиқбўйи республикалари, Москва, Киев, Ленинград каби ерларда беш кунлик саёҳатларда 105 киши дам олиб келишди. Республикамизнинг тарихий обидаларга бой ерларида эса 180 киши уч кунлик саёҳатларда бўлиб қайтишди.

СССР бўйлаб ўтказилган саёҳатларда бўлган машъал чеварлардан Хадича Азимова, Сайёра Мусурмонқулова, Дилбар Муҳамедова, Таиса Кобликова каби ўнлаб саёҳатдан қайтиб келиб ишлаётганларнинг ишларида унумдорлик янада ошди. Айрим парҳез овқат талаб беморлар учун касаба союзлари 12 минг сўм пул ажратган бўлиб, уларга ошхонада махсус таомлар бепул берилмоқда. Ишчи-хизматчиларнинг маданий-иқтисодий талабларини қондириш учун касаба союзлари маблағи ҳисобига 64 минг сўм сарфланмоқда. Бирлашмада инсон омилига алоҳида эътибор берилаётгани унумли меҳнат гарови бўлмоқда.

С. СУЛТОНОВ.

Мастер Валентина Степановна Орешкино 37 йилдан буён Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлайди. У III даражали «Меҳнат Шуҳрати» орденига сазовор бўлган.

СУРАТДА: В. С. Орешкино (чапда) илғор ишчилар Мукаррам Исроилова ва Мамлакат Одиловалар билан.

Х. Мирзакаримов сурати.

Экология-89: муаммо ва изланишлар

Сувни қаердан оламиз?

● Йилдан-йилга кенгайиб бораётган Тошкентимизни ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш, сўлим хиёбонлар барпо этиш каби хайрли ишлар бугунги кунда кечиктириб бўлмайдиган энг муҳим вазифалардан бирига айланиб бормоқда. Лекин қурилаётган янги турар жой массивлари, микрорайонларда оқар сувлар йўқлиги сабабли, нафақат яшил хиёбон, ҳатто бир туп дарахт экиб кўкартиришнинг иложи бўлмаётганлигидан «Оқшом» редакциясига меҳнаткашлардан кўплаб шикоят мактублари тушмоқда.

— Ҳар йили баҳорда кўкаламзорлаштириш ойлигида минглаб туп дарахт ниҳоллари ўтқазамиз, — деб ёзади ўз мактубида «Алгоритм» заводининг ишчиси Ҳамида Бўстонова. — Сув бор ердаги ниҳоллар албатта амал олиши аниқ. Лекин, бундай «бахтдан» бебаҳра қолган ниҳолларчи? Улар ёзнинг биринчи жазирама кунларидаёқ қуриб, таёққа айланмоқда. Наҳотки, бизнинг «Алгоритм» массивида кўкаламзорлаштириш ишларини амалга ошириб бўлмаса? Қачонгача дарахт суғориш учун ичимлик сувидан фойдаланамиз?

Ҳа, Ҳамидахоннинг куюнганича бор. Шаҳримизда янги турар жой массивларининг қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилаётганлиги қувонарли ҳол, албатта. Аммо бу микрорайонларда кўкаламзорлаштириш, кичик хиёбончалар ташкил қилиш учун бирор қарич бўш ер қолдирилаётгани йўқ. Сув оқиб туриши лозим бўлган бетон ариқчалар эса хўжакўрсинга ётқизилмоқда. Шундай экан, ёз пайти ҳатто ичимлик суви танқис бўладиган массивларнинг аҳолиси дарахт суғориш учун сувни қаердан олишади? Ана шу савол билан биз шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Ғафур Дониёрович Рустамовга мурожаат қилдик.

— Шаҳримизда ирригация шохобчалари 3 минг 16 километрни ташкил қилади. Шунинг деярли ярмини сув билан таъминлаш имкониятимиз йўқ, — деб жавоб берди у.

— Пойтахтимизга етти камар бўлиб турган Бўзсув, Кайковус, Қорасув, Салор, Толариқ, Қичқириқ, Бўрижар каби канал ва ариқлар сувидан шаҳар ободончилиги учун нима сабабдан яхши фойдаланилмаяпти!

— Канал ва ариқ сувларидан қисман фойдаланамиз. Салор ариғининг сувидан суғориш учун фойдаланиб бўлмайди. Бир неча йилдирки, «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасининг заҳарли суви Салор каналига оқизиб қўйилган. Бу ҳақда корхона раҳбарларини бир неча марта огоҳлантирдик. Сувни тозалайдиган иншоот қурилмагунича ўша цех ёпиб қўйилди. Бундан ташқари «Узбекхлопкомаш», «Таштекстильмаш», экскаватор заводи, «Ташсельмаш» каби улкан корхоналарнинг қуюв цехларини ёпиш чораси кўрилганди. Чунки бу цехлардан чиқаётган заҳарли моддалар инсон саломатлигига салбий таъсир кўрсатади. Шаҳарни ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш учун эса албатта сув зарур. Лекин, баъзи бир турар жой массивларига сув олиб боришнинг иложи йўқ.

— Ғафур Дониёрович, бетон ариқлар ётқизилгач, ўз-ўзидан маълумки, бу ариқчалардан сув оқиб туриши керак. Сув оқмас экан унда бу ариқларнинг нима кераги бор!

— Қурувчилар лойиҳада нима бўлса шуни бажаришади. Ариқлар бўлиши шарт. Шаҳримизнинг ободончилиги учун йилига 27 миллион сўм ажратиляпти, холос. Иқлими иссиқ Тошкент учун бу жуда оз. Иқлими серёмғир бўлган Киев шаҳрининг ободончилиги учун бир йилга 60 миллион сўм ажратилар экан. Шаҳримизни кўкаламзорлаштириб, озода сақлаш учун йилига 80 миллион сўм керак. Бу маблағ кўчалар ремонти, кўчат экиш, фаррошларни ишлатиш, электр қуввати, турли коммуникациялар ўтказиш ва ҳоказолар учун сарфланади. Ҳозирги ажратилаётган маблағ эса урвоғ ҳам бўлмайди. Уй-жой қураётган қурувчилар эса бизга ҳар қадамда панд беришмоқда. Фойдаланишга топширилган янги турар-жой массивларида қурилиш материалларининг қолдиқлари, турли хил чиқитлар, тупроқ уюмлари қолиб кетмоқда. Уларни тозалаш, тартибга келтириш учун албатта ишчи кучи ва маблағ зарур. Сув насосларини сотиб олиш ва ўрнатиш учун ҳам пул керак. Маблағимиз оз бўлганлиги сабабли ободонлаштириш Бош бошқармасининг аппарати 30 фоизга қисқартирилди. Бошқарма ҳуқуқлари ва вазифаларининг бир қисми унга бўйсунувчи ташкилотларга ва район ижроия комитетларига олиб берилди. Эндиликда йўллар, йўлкалар, ирригация шохобчаларини сақлаш, кўкаламзорлаштириш, территорияларни тозалаш масалалари бевосита район ижроия комитетларида ҳал қилинади. Аммо ҳали ҳал этилмай ётган муаммоларимиз кўп. Умумий узунлиги 21 километрли Салор ариғини тозалаш бундан олдинги йилларда планлаштирилган эди. Лекин ариқ бўйларида унга тақаб қурилган иморатлар зичлиги туфайли техника воситаси ариқ қирғоғи бўйлаб ҳаракат қила олмайди ва натижада ариқни тозалаш ишлари ҳамон амалга ошмай келаётир. Кайковус, Толариқ каналлари ҳам шулар жумласидандир.

— Меҳнаткашлар нафақат дов-дарахтларни суғориш ва парваришлашнинг иложи йўқлигидан, шунингдек, уй-жойлар, йўл хўжалиги, ёритиш, кўкаламзорлаштириш объектларисиз қурилаётганлигидан ранжишмоқда...

— Ҳақиқатан ҳам лойиҳалаш институтлари жой рельефларини ҳисобга олмасдан, биз билан маслаҳатлашмай ишлайдилар. Қурувчилар ҳар минг жон бошига ахлат учун 30 квадрат метр махсус жой ва бошқа зарурий объектлар учун майдончалаар қолдиришлари шарт. Шаҳримизнинг мавжуд 142 микрорайонларининг бирортасида ҳам буни учратмайсиз. Ўзимиз ҳам шаҳар айлангундек бўлсак, одамларга кўринмасак деймиз. На илож! Шаҳримизни «яшил либосга» ўраб қўйиш учун қўлимиз калталик қилаяпти.

Ҳа, халқимизнинг «Шохига урсанг туёғи зирқирайди» деган нақли бежиз эмас. Гоҳида бир муаммони ҳал қилишга киришамизу, бошқасига дуч келамиз. Ҳамшаҳарларимиз ишдан ҳориб-чарчаб келиб, ўзлари истиқомат қилаётган уй атрофидаги мўъжазгина сўлим оромгоҳда дам олиб, чарчоқ ёзсалар қандай яхши! Шу боисдан пойтахтимизни бутунлай яшил либосга буркашимиз учун энг биринчи навбатда оқар сув муаммосини ҳал этиш зарур.

Р. АКБАРАЛИЕВ.

НАРХ-НАВО — ДАРДИ БЕДАВО

САВДОДА НЕГА АРЗОН МОЛЛАР ТОПИЛМАЙДИ?

ҲОЗИР савдодан арзон буюмлар топиш тобора амри маҳол бўлиб боряпти. Келинг, қуруқ гапдан кўра аниқ мисолларга ўтайлик. Оддий ўйинчоқдан бошлай қолайлик. Биз «УзкульттОрг»нинг Тошкент шаҳридаги 8-магазинидамиз.

— Мана бу совға лотосини қаранг,— дейди харидорлардан бири,— ўзи 3 сўм 40 тийин туради, ёғоч қутичага солиб қўйишибди-да, нархини 17 сўм 50 тийин қилиб белгилашибди. Уловидан тушови қиммат.

Турли жониворлар қиёфасидаги оддий резина ўйинчоқлар икки-уч йил олдин 30—40 тийин турарди, ҳозир бир сўмдан уч сўмгача. Илгари қайси магазинга кирманг, ўйинчоқ юк машиналарининг каттасини 2 сўм 40 тийин — 3 сўм 60 тийиндан сотиб олардингиз, ҳозир 5—6 сўмдан ками йўқ. Бир кун ўйнашга ҳам ярамайдиган пластмассали ўйинчоқларни айтмайсизми: омонат бўлишига қарамасдан қиммат.

— Ҳар бири 1 сўм 95 тийин турадиган жами бир минг сўмликка яқин пластмассали алифбе икки йилдан бери турибди, мана бу қиммат «лесовоз»ни ҳеч ким сўрамайди, нархи баландлиги учун ёғоч ўйинчоқларни умуман сотиб бўлмаяпти, ўзимизнинг Тошкентдан чиққан аравача 47 сўм туради,— дейишади куюнчаклик билан сотувчилар.

— Ассортимент билан қизиқдик. Маълум бўлишича, ассортиментни танлашда харидорларнинг талаб-эҳтиёжлари ҳам, сотувчиларнинг фикр-мулоҳазалари ҳам эътиборга олинмас экан, ҳаммасини савдо базаси ҳал қиларкан. Яъни, магазинга ўтмайдиган, жуда қиммат ўйинчоқлар ҳар эҳтимолга қарши бирортаси сотиб олар деган мақсадда мажбурий равишда бериларкан. «УзкульттОрг»нинг шаҳардаги бошқа магазинларида ҳам аҳвол шу.

Энди болалар кийимлари нарх-навосини кўринг. Навоий кўчасида республика енгил саноат министрлигининг «Ўзбекистон» фирма магазини савлат тўкиб турибди. Бу магазин фақат шу министрлик корхоналарида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар билан савдо қилади. Бир сўз билан айтганда, бу магазин харидорларнинг талаб-эҳтиёжларини ҳар томонлама ўрганиб, нархни белгилашда, ассортиментни янгилаш ва сифатни яхшилашда министрлик корхоналарига аниқ тавсиялар беришга йўналтирилган. Магазин бу вазифани қай даражада уддалаётганлигини билмаймиз-у, аммо унинг пештахталарида турган кийимлар нархи ҳафсалангизни пир қилади.

Биз магазиннинг болалар кийимлари бўлимига кириб бордик. Уч яшар боланинг ёзги кўйлаги 5 сўм 10 тийин, етти яшарларники 6 сўмдан ошади. Уч-тўрт йил илгари катта ёшдаги кишиларнинг кўйлаги 5—6 сўм турарди, болаларники 2—3 сўмдан ошмасди. Бир харидор ўн яшар қизчанинг оддий ёзги кўйлаги 17 сўм эканлигини кўриб жиғибийрон бўлди: бунга нарх белгилаганларда инсоф борми ўзи? Болалар костюм-шими, жемпери, бошқа иссиқ кийимлари қўйилган пештахталарга қарашга юрагингиз бетламайди. Илгари ўзингизга костюм-шим сотиб олган пулга ҳозир ўн яшар болангизга шундай кийим харид қилолмайсиз.

Бу ерда ишлаётган сотувчилар билан биз суҳбатлашган харидорларнинг фикри бир жойдан чиқди: хоҳ болаларники, хоҳ катталарники бўлсин кийим-кечаклар баҳоси ошиб боряпти. Намуна тариқасида очилган фирма магазинида аҳвол шундай бўлганидан кейин, шубҳа йўққи, бутун министрликнинг ишлаб чиқариш савдо системаси шу йўлдан боряпти. Демак халқнинг манфаати кўзланмаяпти, аксинча, министрлик ўз манфаати йўлида шундай йўлдан боряпти.

Кейинги йилларда енгил саноатда «Янгилик» индекси деган атама пайдо бўлганлигини яхши биласиз. Истеъмолчилар бундан нарх-наво, ассортимент ва сифат масаласида ижобий ўзгариш бўлишига умид боғлашганди. Афсуски, акси бўлиб чиқди. Енгил саноатчилар битта тугмани ўзгартириб, ёки айтайлик енгними, ёқаними бошқачароқ бичимда тиккач, шартта «Янгилик» индекси деган тамғани босишни ва нархини икки ҳисса ошириб белгилашни авж олдириб юборишди. Фақат ана шундай индекс билан ишлаб чиқарилаётган кийимлар нархигина эмас, ҳатто жуда сифатсиз тикилган, бичими бесўнақай, магазинларда тураверіб баҳоси бир неча бор арзонлаштирилган ёки саноат корхоналаридан брак маҳсулот сифатида баҳоси пасайтириб юборилган буюмлар нархи ҳам яхши сифатли кийим-кечакларнинг бундан уч-тўрт йил олдинги нархидан анча қиммат.

«Ташкомиссионторг»нинг 33-магазини заллари ва пештахталари брак моллар кўргазмасини эслатади. Бу ердаги моллар 60—70 фоизининг қимматлигидан ҳеч ким олмаганлиги учун нархи пасайтирилиб, (бир эмас, бир неча бор) бошқа магазинлардан юборилган кийимлардан иборат. Қолганлари министрлик корхоналарининг маҳсулотлари. Ҳар олти ойда уларнинг нархларини пасайтириб кетишаркан. Ўн йиллаб турган моллар бор. Қимматлигидан сотилмаётган кийимлар, айниқса, кейинги икки-уч йилда жуда кўпайиб кетди. Агар ишлаб чиқарилган пайтда ўша кийимларга тўғри нарх белгиланганида эди, улар «Ташкомиссионторг»га келмасданоқ сотилиб кетган бўларди. Демак, айрим корхоналар харидорлар манфаатига хуруж қилиш билан ўзларига ҳам зарар етказишмоқда.

Хўш, кийим-кечаклар нархи нега ошиб боряпти? Биз ана шу саволга аниқ жавоб олиш мақсадида Ўзбекистон ССР Давлат нарх комитетида бўлдик.

—Давлат нарх комитети бу йил республика давлат план комитети ҳамда савдо министрлиги, енгил саноат ва маҳаллий саноат министрликлари билан биргаликда кенг истеъмол буюмлари, шунингдек болалар кийимлари чакана нархларини ўзгартириш билан боғлиқ ишнинг аҳволи тўғрисидаги масалани қўшимча равишда ўрганиб чиқди, — деди бизга комитет халқ истеъмоли товарлари чакана нархлари йиғма-иқтисод бўлимининг бошлиғи Фарида Аҳмедова. — Бу тадбирни амалга ошириш жараёнида еттита корхона танлаб текширишдан ўтказилди. Шулардан бештаси Тошкент шаҳрида жойлашган корхоналардир. Булар — республика маҳаллий саноат министрлигининг Тошкентдаги «Чевар» ҳамда Октябрь 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмалари, енгил саноат министрлигининг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамда Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикаси.

Нарх билан боғлиқ масалани қўшимча равишда ўрганиб чиқиш нималарни кўрсатди? Маълумки, кейинги йилларда ишлаб чиқаришда прейскурант баҳоси билан бирга «Янгилик» индекси учун вақтинчалик қўшимчаларнинг намуна нусхалари ва ўта замонавий бичимдаги буюмлар учун шартномавий баҳолар амал қиляпти. Илгари «Янгилик» индекси учун қўшимча нархни белгилаш органлари томонидан тасдиқланган бўлса, 1987 йилнинг январидан бу ҳуқуқ корхонанинг ўзига берилди. Яъни корхона хом ашёнинг қийматига, сарфланган меҳнатга, ишлатилган тугма ёки тўғноғичга қараб буюмнинг баҳосини ўзи белгилайди. Афсуски, аксарият корхоналар бундай имкониятдан халқ манфаатига бутунлай тескари йўналишда фойдалана бошладилар. Қиммат хом ашёдан ўз билганича фойдаланиш, зарур бўлмаган айрим буюмларга сал ўзгартириш киритиб «Янгилик» тамғасини босиш, арзон кийим-кечаклар салмоғини камайтириб, қимматлари сонини ошириш авж олиб кетди. Қарабсизки, пул ҳисобида ишлаб чиқариш ҳажми ошгани ҳолда магазин пештахталарида арзон буюмлар йўқолиб борди. Корхоналарнинг раҳбарлари ва етакчи мутахассислари нарх белгилашда суиистеъмолликларга кенг йўл очишди. Бунинг хунук оқибати бир йилдаёқ намоён бўлди: 1987 йилда 1986 йилга нисбатан буюмларнинг чакана нархлари, хусусан, пальто ва ярим пальтоларники 21,6 фоиз, плащчларники 270 фоиз, костюмларники 22 фоиз, курткаларники 163 фоиз ошди.

Юқорида биз Тошкент шаҳридаги бешта корхонада танлаб текшириш ўтказилганини айтдик. Агар ўша текшириш натижаларига асосланиб таҳлил қиладиган бўлсак, жуда қизиқ манзара намоён бўлади. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмасида маҳсулотнинг асосий қисмини эркаклар костюмлари ташкил этади. Ана шу маҳсулотнинг ўртача нархи 1986 йилда 95 сўм 18 тийин бўлган бўлса, 1988 йилда 108 сўм 36 тийиндан иборат бўлди.

Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида жун ва ипак газламалардан тикилган кийимлар салмоғи ошгани ҳолда ип-газлама буюмлар камайиб боряпти. Айниқса, болалар ассортиментида бундай фарқ тобора кескин тус оляпти. Жумладан, 1988 йилда жун газламадан тикилган кўйлаклар 1986 йилдагига нисбатан 5 баравар ошган. Ип-газлама материаллардан тикилган кўйлаклар эса ўсиш ўрнига, аксинча, 27 фоиз камайган. Агар 1986 йилда ўртача баҳоси 15 сўмгача бўлган кўйлаклар (қизларники) 5,8 минг дона ишлаб чиқарилган бўлса, 1987—1988 йилларда бундай арзон кўйлаклар умуман ишлаб чиқарилмади. Аксинча, 40—65 сўм турадиган кўйлаклар (тасаввур этиб кўринг, мактаб ёшидаги қизларга) ни ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Пойафзални олайлик. Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикаси (бирлашмаси) ўтган йили болалар ассортименти бўйича планда кўзда тутилганига нисбатан 130 минг жуфт пойафзални кам ишлаб чиқарди. Шунга қарамасдан мазкур ассортимент бўйича чакана нархлар плани 946 минг сўмга ошириб бажарилди. Албатта, пойафзаллар нархини ошириш ҳисобига яъни, болалар пойафзалининг ўртача нархи 6 сўм 67 тийиндан 9 сўм 50 тийинга ошди.

Арзон буюмлар ишлаб чиқаришни камайтиришда маҳаллий саноат министрлиги корхоналари енгил саноат министрлиги корхоналаридан асло ортда қолишмаяпти. Чунончи, Тошкентдаги Октябрь 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмаси баҳоси 26 сўмгача бўлган эркаклар шимлари ишлаб чиқаришни кескин камайтириб юборди. Агар 1986 йилда 325 минг 400 дона ана шундай шимлар ишлаб чиқарилган бўлса, 1988 йилда бу кўрсаткич 127 минг донага тушиб қолди, деярли уч ҳисса камайди.

«Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида аёллар кўйлаклари, халатлари, болалар кийимлари баҳоси мунтазам равишда ошиб бораётганлиги кузатилмоқда. Биргина ўтган йили кичик ёшдаги болаларнинг ип-газламадан тикилган кўйлаклари нархи 3 сўм 38 тийиндан 5 сўм 07 тийинга кўтарилди.

Демак, кенг истеъмол буюмлари, аввало кийим-кечаклар нархи ошиб бораётганлиги рост. Корхоналар ўзларига берилган мустақиллик ва ҳуқуқдан фойдаланишда суиистеъмоллик, ўзбошимчалик, қонунга хилоф ҳаракатлар қилаётганликлари ҳам кўриниб турибди. Савдо ташкилотларининг дарди маълум — уларга товар оборот план керак. Маҳсулот қанча қиммат бўлса, уларга шунча яхши. Хўш, унда халқ манфаатининг ҳимоячилари бўлган мутасадди ташкилотлар қаёққа қарашяпти?! Нега қимматчиликнинг олди олинмаяпти? Текширишлар, огоҳлантиришлар, кўрсатмалар, қандайдир қоидаларни ишлаб чиқиш, жуда бўлмаганда жарима солиш — буларни мукаммал чоралар, нархни тартибга солишнинг ҳал қилувчи омиллари деб бўлмайди. Бизнингча, нарх белгилашда, умуман, нарх ислоҳотини амалга оширишда қатъий давлат назорати зарур!

Иброҳим НОРМАТОВ,
СССР Журналистлар уюшмаси аъзоси.

Автомат телефоннинг 100 йиллиги

НЬЮ-ЙОРК. Америкалик механик Уильям Грей ўз ихтироси бўлган автомат телефонга патент олган кундан буён орадан 100 йил ўтди.

Кунлардан бир кун Грей ишлаётган фабрика устаси унга идора телефонидан бемор хотинига телефон қилишни тақиқлаб қўйди. Ўшанда Грейда пул тўлаб қўнғироқ қилинадиган аппарат яратиш ғояси пайдо бўлди. Орадан бир неча йил ўтиб, Грей ўз ихтироси билан патент бюросига кирганида, АҚШда бир неча ўн минг автомат телефон ўрнатилган эди. Бу телефонлар ёғоч ўймакорлиги нақшлари билан безатилган ҳужра бўлиб, унинг деразаларига шойи пардалар тутилган эди. Аппарат жажжигина столчада турар, бу ерга кирган киши эса стулга ўтириб бамайлихотир қўнғироқ қилиши мумкин эди.

Ҳозирги автомат телефонлар илгаригиларидан дизайни билангина эмас, гаплашиш учун тўланадиган ҳақ билан ҳам фарқ қилади. Грей замонасида бир центга телефон қилиш мумкин эди. Ҳозир эса сўзлашиш нархи 25 баравар юқоридир.

Норозилик юриши

● БЕЛФАСТ. Душанба куни вилоятнинг катталиги жиҳатидан иккинчи ўринда турувчи Лондондерри шаҳрида Шимолий Ирландияга Британия қўшинлари олиб кирилган куннинг 20 йиллиги олдидан кўп минг кишилик норозилик юриши ўтказилди. Беш мингдан ортиқ намойишчи шаҳар кўчаларидан унинг маркази томон юриб бориб, Англия солдатлари Ольстердан олиб чиқиб кетилишини талаб қилди. Католикларнинг Шинн Фейн партияси—Ирландиянинг яширин ҳолатда иш кўраётган республика армиясининг ўнг қаноти вакиллари колонна олдида бордилар. Улар ўзларининг асосий мақсади — Ольстерда Британия ҳукмронлигига чек қўйилишига ва унинг қўшни Ирландия билан қайта бирлаштирилишига эришиш учун террор усулларини танлаганлар.

Тўртинчи давра тугади

● ТУНИС. Тунис пойтахти яқинидаги Шёарда Америка томонининг илтимосига кўра ўтказилган Америка — Фаластин мулоқотининг тўртинчи даврасі тугади. Учрашувда АҚШнинг Тунисдаги элчиси Р. Пеллетро ва Фаластин озодлик ташкилоти ижроия комитетининг аъзоси Я. Абд Раббо иштирок этдилар.

Я. Абд Раббонинг айтишича, учрашувда Яқин Шарқ муаммосини бартараф этиш жараёнига доир фикрлашув бўлиб ўтди. Фаластин вакили Яқин Шарққа бағишланган халқаро конференцияни чақириш муҳимлигини таъкидлади. Конференцияда Фаластин озодлик ташкилоти ҳам иштирок этиши зарур. Америка томони босиб олинган араб территорияларида Исроил амалга ошираётган террор ва жабр-зулм сиёсатига чек қўйиш мақсадида «самарали позиция»ни эгалласа ғоят муҳим бўлур эди, деди у.

Р. Пеллетро АҚШ Яқин Шарқдаги тинчлик жараёнини олға силжитишга интилаётганини айтди. Америка вакили босиб олинган араб территорияларида сайлов ўтказиш тезисини яна ҳимоя қилди.

Иш ташлаш давом этмоқда

Нью-Йорк. Американинг «Америтек» телефон компаниясининг 50 мингдан ортиқ ишчи ва хизматчилари якшанба куни иш ташладилар, деб хабар қилди ЮПИ агентлиги. Ҳозир Қўшма Штатларда иш ташлаган телефончиларнинг сони 200 минг кишидан ошиб кетди.

Телефончиларнинг иш ташлаши бундан бир ҳафта олдин учта телефон компанияси — «Белл атлантик корпорейшн», «Найнекс» ва «Пасифик телесис» хизматчилари мамлакатнинг ўн бешта штатида ва Колумбия федерал округида ишни тўхтатиб қўйишларидан бошланган эди. Ишчилар меҳнат шароитлари яхшиланишини, сиҳат-саломатликни муҳофаза қилишни ва иш ҳақини оширишни талаб қилмоқдалар. Ҳозирча компанияларнинг хўжайинлари билан музокараларда бирор натижага эришилмади.

Дастлабки номзод

● МАНАГУА. Никарагуада келгуси йилнинг 25 февралида бўладиган Республика президентлигига дастлабки номзод эълон қилинди. У Никарагуа социал-христиан партиясининг раиси Эрик Рамиресдир. Партиянинг бу ерда бўлиб ўтган миллий съездида мазкур партиянинг мамлакат вице-президентлигига номзод қилиб Рина Табоада кўрсатилди.

Э. Рамирес съездда нутқ сўзлаб, Никарагуа социал-христиан партияси оппозициядаги бошқа сиёсий партиялар билан бирга марказчилар блокини тузиш имкониятини излайди, деди. Агар бунга эришишга муваффақ бўлинмаса, деди у, партия ҳар қандай ҳолатда сайловда қатнашади.

(ТАСС).

ГФР. Рига билан Бремен ўртасида ҳамкорлик ва яқин дўстона алоқалар ўрнатилганига мана ўн беш йил бўлиб қолди. Қачонлардир Ганза иттифоқи таркибига кирган ҳар икки кўҳна шаҳар ўз қиёфасига эга бўлишига қарамай, кўп жиҳатлари билан бир-бирига ўхшаб кетади.

Бугунги кунда Бремен — саноати, савдо-сотиқ, банк-суғурта муассасалари ривожланган мамлакатнинг энг йирик шаҳарларидан бири. Унинг ҳаётида денгиз ва дарё портлари алоҳида роль ўйнайди. Аммо, шак-шубҳасиз, аксарият чет эллик саёҳатчиларнинг диққат-эътиборини Везердаги шаҳарнинг дилдан таъмирланган ва авайлаб сақланаётган қадимги қисмидаги диққатга сазовор иншоотлар ўзига жалб этади.

СУРАТДА: 1404—1409 йилларда қурилган, готик меъморчилик ёдгорлиги бўлмиш Бремен ратушасининг биноси.

В. Колесников сурати (ТАСС).

БЕБАҲО ШАҲАР

ҲИКОЯ

ПОЕЗД тонг саҳарда Жанубий вокзалга етиб келди. Тўрт бекат наридаёқ шоп мўйловли барзанги проводникнинг дўқ-пўписасидан қўрқиб, аллақачон кийиниб олган, чамадону халта-хулталарини йўлакка чиқариб қўйган йўловчилар бир-бирларини туртиб-суртиб вагондан туша бошладилар.

Составнинг думида лапанглайвериб кўнгилни безовта қилган «тор қафас»дан, шоп мўйлов барзангининг чақчайган укки кўзларини тикиб, қилган сурбетлигидан қутилган Мамарайим полвон перронга қадами тегиши билан эркин нафас олди. «Ё қудратингдан, — деб қўйди, бир чойнак чой ва икки чақмоқ қандга сўлкавойни қоқиштириб олган барзангини эслаб. — Одам ҳам шунақа ноинсоф бўладими? Кураш тушиб юрган вақтим бўлсаю, қовурғасини синдириб қўлига берардим-а».

Ғала-ғовур ичидан чиққан ташкачи «пўшт» деб, тўрт ғилдиракли аравачасининг чети билан туртиб кетгач, у тушган жойида тўхтаб қолганини эслади. Темир йўл излари орасига ётқизилган, қилкўприкдай лиқиллаб турган тахталарни аста-аста босиб, такси тўхтайдиган жойга қараб йўналди. Ёнғоқ, туршак, баргак, шафтолиқоқи дегандек, кампири тўлдириб берган халта ҳам шу пайтда бироз оғирдек туюлди.

Симобранг тонг ёришиб, дилларга аллақандай ёқимли туйғу бағишларди. Мамарайим полвон ана шу паллани яхши кўради. Раҳматлик отаси: «Тонгда турган кишининг насибаси бут бўлади», деган. Полвон отасига ўхшаб намоз ўқишни билмаса ҳам барвақт уйғониб, тонг отишини кузатади. Ҳар бир янги кун унга бирон эзгулик ато этади. Баъзи уйқучилар эрваниб-тебрангунча у аллақанча ишини бажариб қўяди.

Полвон бугун шаҳри азимга, икки йилдан бери «ака немис» бўлишга ўқиётган невараси Нодиржонни кўргани келяпти. Эркатойи тушмагур бироз бепарворoқ-да. Йўқса, пахтадан қайтганига уч ҳафтадан ошди, ров уйга бориб келса, асакаси кетармиди? Ундай деса, балки қўли юпқадир, ё дарслари кўпайиб кетгандирки, қадрдон қишлоғига бориш учун вақт топа олмаган. Ҳар ҳолда полвоннинг ўзи ундан хабар олгани маъқул. Қишлоқда моғорлаб ётаверадими, пенсионер одам? «Юрган дайро, ўтирган бўйро», дейдилар ахир.

Белгиланган жойда биронта ҳам такси кўринмайдию, кутаётганлар турна қатор: «Ё қудратингдан, очарат дегани ҳам шунча узун бўладими?».

Сал нарироқда эса ҳар хил рангдаги «Волга», «Жигули», «Москвич»лар тирбанд. Ҳайдовчилари ов пойлагандек калитни муғомбирона ўйнаб туришибди. Давлат машинасини кутишга сабри чидамаганлар ўшалар билан тил топишиб, бирин-кетин жўнаб кетишмоқда.

Шу пайт шими сонига ёпишиб турган, катак костюмли, сочи елкасига тушган, ўрта яшар киши полвонга яқинлаша бошлади. Унинг сочи Мамарайимга ўтган бозор куни чойхонада айтилган бир қизиқ гапни эслатди. Ўшанда кимдир Қулаҳмад қассобдан: «Тоға, ўғилдан нечтаю, қиздан нечта?» деб сўраган эди, у «Ўғил-қизларим нечталигини билмайману, лекин ҳаммаси эрталаб ойнага қараб соч тарайди» деб жавоб берди, ўтирганлар баравар кулиб юборишди...

Ўша, ойнага қараб соч тарайдиганларидан бири полвоннинг ёнида тўхтаб, уёқ-буёққа аланглади.

— Отахон, қаерга боради?— деб сўради кейин.

— Нимайди?

— Такси пойласангиз, Сизники кўп кутади. Мана, биз обориб қўяди.

Полвон невараси яшайдиган ётоқхонани айтган эди, «бўлади» деди узун соч.

Бир кўнгли нархини сўрамоқчи бўлди-ю, «Ҳа, от билан туя олармиди?» деган хаёлга борди ва шофёр кетидан эргашди.

Тўқ қизил «Жигули»нинг олдинги ўриндиғида бир мўйсафид, орқасида икки аёл ўтирарди. Узун соч кейинги эшикни очиб, «Марҳамат» деди ва аёлларга мурожаат қилди: «Озгина сурилинглар, отахон ҳам кетади». Умрида хотин-халаж билан сонини сонига теккизиб ўтирмаган полвон «Ке, қўй» демоқчи бўлди, аммо таксига навбат кутаётганларга бир қараб олгач, ноилож салонга суқилди.

Машина вокзал майдонидан ўтиб, кунчиқар томонга ғизиллаб кетди. Полвон бу жойларни билмайди. Илгари поезд ўн тўрт комиссарга баҳайбат ҳайкал ўрнатилган майдон олдига бориб тўхтарди. У вокзал эшигидан шундоқ чиқиб, троллейбусга ўтирардию, бироз вақтдан сўнг неварасининг ётоқхонасига етиб оларди. Энди бўлса.,..

Тонг оқариб, одам одамни танийдиган бўлиб қолди. Полвон машина деразасидан баланд-баланд иморатларни, ичи лиқ тўла автобусларни, бурнидаги ошқовоқдай чироғини ҳали ҳам ўчирмаган қизил трамвайларни томоша қилиб кетаверди.

Мўйсафид аллақайси идоранинг олдида тушиб қолди, кейин аёлларни, бир тўп болалар чол ва кампирни ўраб турган ҳайкал ёнига олиб бориб қўйди. Яна анчагина юришгач, полвон неварасининг ётоқхонасига етиб келганини пайқаб тараддудланди. Халтасини кўтариб, машина эшигини очаркан, савол назари билан узун сочга қаради.

— Ўзингиз биласиз... — ниманидир таъма қилиб, томоқ қирди у.

— Бу нима деганинг, аниқ айтавер, — полвон ҳамёнини титаркан, қанча пул берарини билмай қолди.

— Айтдим-ку, ўзингиз билиб бераверинг деб.

— Беш сўм етадими?

— Энди, отахон, бизники — кооператив. Номи «Беминнат дастёр». Бензин ўзимиз олади, ремонт ўзимиз қилади. Кооперативга взнос тўлайди...

— Гапни чўзма, нима ўн сўм берайми бўлмаса?

— Етади, отахон, етади.

Полвон жаҳл билан битта қизил қоғоз чиқариб бердию: «Ё қудратингдан» деб қўйди. Ростда, нима, эллик чақирим йўл босибдими? Бу пулга Қўқондан Марғилонга икки марта бориб келиш мумкин. Мамарайим бундай қараса шофёри тушмагур раҳматни ҳам насия қилиб жўнаб қолибди.

Ётоқхона эшигини ичкаридан беркитиб ўтирган, башарасини ажин босган, пакана хотин уни совуққина қарши олди:

— Кимга киласиз?

— Неварам Нодиржон, шу ерда, иккинча қаватда туради.

— Уёқ кирарга разришат итмийлар.

— Балки чақириш мумкиндир?

— Постни ташлаб китарга ярамий.

Гап нимадалигини фаҳмлаган Мамарайим ҳамёнини кавлаб бир сўмлик чиқарди. Лекин қоровул хотин тескари қаради. Полвон яна бир сўм қўшгандан сўнг:

— Сиз шу ерда ўтира туринг,— деб ўрнидан турди.

Орадан бир муддат вақт ўтгач, у ёлғиз қайтди:

— Малай юк, бир изнакомга кетган дийлар.

— Кимникига? — тушунмади полвон.

— Изнаком, тўйис, ипдашникига урок ҳозирлагани киткан дийлар.

— Ё қудратингдан, буниси қизиқ бўлди-ку. Халтани шу ерда қолдирсам бўладими? — кўча айланиб келишни кўнглига туйиб сўради у.

— Майлигиз.

Мамарайим ташқарига чиқиб, аввал чойхона изламоқчи бўлди. Лекин неварасининг «биз томонларда умуман самовар йўқ» деган гапини эслаб, фикридан қайтди. Бундай қараса, кўчанинг нариги бетидаги сартарошхонада чироқ ёниқ, оқ халатли киши устарасини тинмай қайишга қайраяпти. Сочини олдириш ниятида ўша томонга қараб юрди.

— Қани-қани, кесинла-кесинла, ассс...— сартарош саломнинг ярмини ичига ютиб, давом этди, — ҳалиям соғ-саломатмисиз?

— А? Нима дедингиз? — полвоннинг ранги оқариб кетди, — ҳалиямингиз нимаси?

— Ҳа энди, умуман... яхши юрибсизми девомманда, — гапидан адашганини сезган сартарош чайналди.

— Э, бундай демайсизми, уста? Одамни чўчитиб юбордингиз-ку.

— Хаёл паришонроқ, хафа бўлмайсиз, муллака.

— Хотира чатоқ денг?

— Ҳа энди, искаларўз, ёш ҳам ўтиб қолди...

— Нечага бордингиз, уста?

— Элликка, муллака, элликка. Қани ўтиринг, — устарасининг дамини кўзидан кечираётиб, полвонга жой кўрсатди.

— Мендан роппа-роса йигирма беш ёш кичик экансиз. Эллик нима бўпти? Эркакнинг ақли тўлиб, кучини қаёққа сарфлашни билмайдиган вақти, — полвон курсига ўтириб, давом этди: — неварани бир кўриб кетай деб келувдим, ўртоғиникига дарс қилгани кетган экан. Унгача сочни олдириб олай дедим. Бу дейман, дўконни барвақт очар экансизда. Эрталабки ишда барака ҳам, ҳикмат ҳам кўп, — у яна тонгни мақтамоқчи бўлиб турганида, сартарош гапини бўлди:

— Илгари десангиз, муллака, бир уйқуни олиб ярим пешинда келардик. Планни бажарсак бўлдийди. Ҳозир унақа эмас, — уста совун кўпигини полвоннинг бошига суртиб, давом этди. — Ҳозир капаратип тузганмиз. «Аъло хизмат» капаратипи. Йиллик бадали арзимаган пул бўларкан. Бир йўла тўлаб қўя қолдим. Энди нимайики топсак, ўзимизники. Биров бир нарса демайди. Бисмилло. — Уста кўпикларни қириб, бир парча газета қоғозга сурта бошлади.

Полвон «кооператив» сўзини эшитиб, кўзини юмди. Қишлоқда сочини эллик тийинга олдирарди. «Аъло хизмат» қанча тураркин? Гап пулда эмаску, ҳар ҳолда...

Уста сочни қириб бўлиб, атирга қўл чўзган эди, полвон рад қилди:

— Керак эмас, ожизага ўхшаб сасиб юришни ёқтирмайман. Хизматлари қанча бўлади?

— Ҳа, энди, ҳимматингиз...

— Одамни хижолат қилмай, айтаверинг.

— Ўзингиздан қолар гап йўқ, муллака. Дўконни текинга бермайди, қолаверса асбоб-анжомларни ҳам, уйда жўжабирдай жонмиз...

— Хўш, буни... — полвон «қандай дахли бор?» демоқчи эди, тили бормади.

— Ҳа энди, эрталабки почин. Нимаям дердим муллака, икки сўм берсангиз етар, ярмини капаратип...

Полвон гапни айлантирмай, икки сўм бериб, ялтироқ бошини силаб қўйди: «Ё қудратингдан».

Невараси ҳали қайтмабди. Яна қайтиб кўчага чиққан эди, ётоқхонанинг шундайгина ёнига ўрнатилган кичкина ҳаворанг будкага кўзи тушди: косибчилик дўкони. Оёғига қаради, анчадан бери мойланмагани учун этиги бўздай оқариб кетибди.

— Келинг амаки, пойабзални ёғлаб берайми? Шундай ярқиратаманки, кейин унга қараб соқол олаверасиз, — деди иккита чўткани бирбирига тақиллатиб уриб ўтирган барваста йигит.

— Ҳа, далада юравериб ёғсираб қолибди, — полвон курсига ўтира туриб, девордаги плакатга қаради. Унда чиройли ҳарфлар билан «Олтин туфли» деб ёзиб қўйилган эди. — Бу нима? — қизиқиб сўради у.

— Буми? Бу кўпаратифимизнинг номи, — бамайлихотир жавоб қилди ҳалиги йигит ўтмас пичоқ билан этикка қора мой сурар экан. — Шаҳардаги кўпгина косиблар, этикдўзлар, пойабзал мойловчилар ана шу кўпаратифга бирлашганлар. Ўзингиз биласиз, тирикчилик, бола-чақа... Илгари топганимизни планга топширардик. Энди унақа гаплар йўқ. Бу ишлар билан раис шуғулланади. Биз эса «чистим-билистим», — ҳиринглаб кулди у. — Ишни қойил қиламизу, пулни киссага уриб кетаверамиз.

— Ё қудратингдан, бу қандай гап? — ёқасини ушлади полвон.

— Кўпаратиф дегани шуки, ҳеч ким сизни безовта қилмайди. Авваллари «прейскурант» деган нарса бўларди. Хизмат ҳақи тийин-тийинлаб баҳоланса ҳам текширувчилар кўп эди. Энди эса бошқача. Танга ушламаганимизга ҳам анча бўлди. Ҳаммаси сўмлаб ҳисобланади.

— Хўш, мен қанча бераман?

— Сизми? Бу — ўзингизга боғлиқ.

— Гапираверинг.

— Вой, амаки-е, ҳозир айтдимку, «танга ушламаганимизга анча бўлди» деб.

— Демак бир сўм.

— Бале, бир сўм қаёқларда қолиб кетмайди, дейсиз. Оёғингизга қаранг, ойнага ўхшайди-я.

Полвон бир сўм тўлаб: «Ё қудратингдан», деб ётоқхонага қараб юрди. Нодиржон уни кутиб турган экан, кучоқлашиб кўришишди. Мамарайим неварасидан гина қилган бўлди. Нодиржон ўқишлари кўпайиб кетганлигини баҳона қилиб, узр сўради. Кейин бирлашиб нонушта қилиш учун ошхонага боришди.

— Дурустроқ овқат есак бўларди, қорин ялангсиб кетди, — деди полвон оппоқ дастурхон ёзилиб, устига қошиқ-вилка қўйилган стол ёнидаги курсига ўтираркан.

— Таомнинг энг сархили шу ерда, — кулиб жавоб берди Нодиржон, лекин нима қиларини билмай, тараддудланиб туриб қолди.

Овқат олиб келай деса, уч кун илгари чўнтакнинг ранги ўчган, бормай деса бобоси кутяпти. Полвон буни сезди шекилли:

— Дарвоқе, сен ўтиратур, ўзим кўнглимга ёққанидан олиб келаман, — деб ўрнидан турди. Дарҳақиқат, невараси айтгандек, ҳали барвақт бўлишига қарамай, энг асил таомлар аллақачон пишириб қўйилган экан. У икки коса шўрва, уч донадан манти ва ярим товоқдан палов олди. Нон, чой, шакароб... дегандай ҳаммасини қўшиб ҳисоблаганда, ўн бир сўм етмиш тийин бўлди.

— Ё қудратингдан, намунча қиммат? — сўради у кассир қиздан.

— Кооператив нархи шунақа, бобой, ёқмаса анови ерга қўйиб кетаверинг, — жавоб қилди қиз бошини ҳам кўтармай.

— Нима, овқат ҳам кооперативми?

— Қаёқдан келгансиз ўзи, кираётганингизда тепадаги ёзувга қарамадингизми?

Полвон калласини кўтарган эди, «Лаззат» кооперативи» деган вивескага кўзи тушди. Индамай пулини тўлаб, невараси билан овқатга қўл урар экан: «Ё қудратингдан», деб қўйди.

Улар кўчага чиқишгач, Нодиржон одоб билан:

— Бувaжон, жон деб Сизга шаҳарни томоша қилдирардиму, лекин ўқиш вақти бўлиб қолди-да, — деди узр сўрагандек.

— Майли болам, дарсингга бор, мана соғ-саломат юрган экансан, ўз кўзим билан кўриб, кўнглим таскин топди, — Мамарайим неварасининг елкасига қоқиб қўйди. — Худога шукур, кўринишинг отдай... Мендан эса хавотир олма. Озгина бозорўчар қиламан, укаларингга уствош, совға-салом дегандек ул-бул олиб, кечқурун поездга чиқиб кетаман.

— Ўзим кузатиб қўяман.

— Йўқ, алламаҳалда кўчада юрма. Ҳа, айтгандек, дарс тайёрлашга ҳам ҳар қаёққа бораверма. Ётоқхонанг тинч, ўша ерда қилсанг ҳам бўлаверади.

— Хўп, бувaжон, энди ҳеч қаёққа бормайман.

— Баракалла, болам, мана буни бувинг бериб юборувди, сал қолса хотирамдан кўтарилай дебди, — полвон ички куйлагидан пул олиб узатди, — етмаса яна бераман.

— Нима қилардилар овора бўлиб...

— Унақа дема. Мусофир шаҳарда очин-тўқин юрма. Ўзингни эҳтиёт қил, етадими?

— Етади, бувaжон, эрта-индин стипендиям ҳам тегиб қолади.

— Яхши... Агар иложини қилолсанг, бир уйга бориб кел. Бувинг, отанг, онанг, укаларинг ҳам соғинишган.

Хайр-маъзурдан сўнг Нодиржон лекцияга, полвон бозорга жўнади.

Магазин айланиб юрган Мамарайим катта раста олдида болаларнинг сим қозиқларга илиб қўйилган тўқима жемперини кўриб, тўхтади.

— Бу неча пул туради, қизим? — сотувчи қизга юзланди у.

— Қирқ саккиз сўм.

— Нима? Муштдай боланинг киййими-я?

— Ҳа, отахон. Бу фабриканики эмас, «Чевар» кооперативининг қўли гул қизлари тўқиган жемпер.

— Ё қудратингдан, бу ҳам кооперативми?

— Шунақа, отахон.

— Шаҳарларингда кооператив бўлмаган нима қолган ўзи?

Сотувчи аёл полвонга бошдан-оёқ тикилиб чиқди-да, эрмак қилгандай гапирди:

— Нима қолганиникy, билмайман-а, лекин анави анвойи гулларни кўряпсизми? Учта-тўрттасини салафан қоғозга ўраб сотишаяпти. Ўшалар ҳам «Наргиз» кооперативининг аъзолари. Нариги қатордаги бешикчалар ҳам «Эркатой», мана бу томондаги кетмон, теша, белкурак сотаётганлар ҳам «Дегрез» кооперативларига қарашли. Хўш, жемперни оласизми? Қаранг, қандай чиройли.

— Пули ҳам хунук эмас экан! — деди полвон бу сон-саноқсиз кооперативларнинг номларини эслаб қолишга ҳаракат қилиб. — Менга бир нарсани тушунтир, қизим, нега энди бу кооператив молларининг нархи давлатникидан икки-уч баравар қиммат?

— Биласизми, отахон, биз хом ашёни, яъни материалларни бозордан оламиз. Шундай бўлгач...

— Давлат бермайдими?

— Ҳозирча етмаяпти... Кооператив эса жуда кўп.

— Тўғри айтасан, шаҳарларингда кооператив дегани ёмғирдан кейинги қўзиқориндай бодраб кетибди. Ишқилиб охири бахайр бўлсин...

Полвон кечгача қаерга бормасин, номлари бир-биридан чиройли, моллари бир-биридан қиммат кооперативларга дуч келаверди.

Оқшом поездига чиққач, кўзини юмиб эсламоқчи бўлди. Лекин кўпларининг оти хотирасидан фаромуш бўлибди. Фақат «Дегрез» дегани миясида михланиб қолибди. Олтмиш мучал умр кўриб, кетмонга, тешага, белкуракка шунақа ном қўйилганини биринчи марта эшитиши. Ҳайтовур трактор, сеялка, культиваторларни кооператив қилишмабди. Йўқса, унга нима деб от қўйишарди? Йўқ, улар бебаҳо. Ундай деса, эрталабдан бери, ким қандай хизмат кўрсатган бўлса, улар ҳам аниқ баҳосини айтишмадику, демак бу бебаҳо шаҳар экан-да.

Полвон мийиғида кулиб: «Ё қудратингдан» деган ҳам эдики, поезд жойидан жилди.

Наримон ОРИФЖОНОВ.

Яхши ўйинчоқлар болалардагина эмас, балки катталарда ҳам ўзига хос қизиқиш уйғотиши табиий. Тошкент ўйинчоқлар фабрикасида тўрт йилдан буён меҳнат қилиб келаётган Елена Ботирбекова бунга ишонч ҳосил қилган. Бу йиғувчи аввало ўйинчоқлар ўзига ва ҳамкасбларига ёқсагина, жажжи фарзандларга ҳам манзур бўлишини яхши билади.

СУРАТДА: Е. Ботирбекова 234-мактабдан келган ўқувчиларни янги ўйинчоқлар билан таништирмоқда.

Т. Каримов сурати.

Эфирда — завод радио газетаси

«Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг филиали — Ленинск прицеплар заводининг ходимлари эндиликда қўшни бригадалар фаолияти тўғрисида сўнгги янгиликларни эшитишлари мумкин. Пойтахтдаги бош бирлашма намунаси асосида ташкил этилган завод радио газетаси уларга шундай имконият берди. Партия ташкилоти бир группа коммунистларнинг радио газета ташкил этиш ҳақидаги ташаббусини қўллаб-қувватлади ва касаба союз комитети билан бирга бу ишни амалга оширишда ёрдам берди.

Коммунист М. Обидова жамоатчилик асосида идеология ишининг ана шу жабҳасига бош бўлди. Радио газета ҳар куни, корхона ходимларининг кўпчилиги учун қулай бўлган вақтда эфирга чиқади. Эшиттиришлар икки тилда — рус ва ўзбек тилларида олиб борилмоқда.

Газета муаллифлари орасида завод халқ назорати группаси, комсомол комитети, касаба союз фаоллари ҳамда ишчиларнинг ўзлари ҳам бор.

Ишлаб чиқаришдаги илғор тажрибани тарғиб этиш борасидаги долзарб материаллар, қизиқарли янгиликлар туфайли радио газета завод ишчилари орасида машҳур бўлиб кетди.

(ЎзТАГ мухбири).

Йўлнинг нархи қанча?

Кимки йўлларимизда юрадиган бўлса, уларни қуриш, ремонт қилиш ва қаровида иштирок этиши керак. Шу боисдан ҳам республика ҳукумати ана шу мақсадларга маблағ ажратишнинг янги тартибини белгилади.

Колхозлар ва совхозлар, саноат, транспорт, қурилиш ташкилотлари ва бошқа хўжалик корхоналари ҳамда ташкилотлари автомобиль йўлларига ўз маҳсулоти, бажараётган иши ёки кўрсатаётган хизмати йиллик ҳажмининг 0,4 проценти миқдорида маблағ ажратадилар. Тайёрлаш ташкилотлари, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари йиллик оборотнинг 0,04 проценти миқдорида ҳақ тўлайдилар. Бу маблағлар ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди ёки шунга ўхшаш бошқа фондлардан ажратилади.

Давлат бюджетидан маблағ олаётган ташкилотлар «йўл ҳақи» тўламайдилар: дарҳақиқат, пулни бир чўнтакдан иккинчи чўнтакка солишга ҳожат борми?

Министрлар Совети тўловлар муддатларини, уларни топшириш тартибини, олинган маблағлар кимга ва қай тахлитда берилишини ва улардан қандай фойдаланишини белгилади. Йил давомида нима учундир фойдаланилмаган маблағлар йўл ходимларида қолади, бу маблағларни келгуси йил ишга солиш мумкин. Бундан ташқари автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги министрлиги олинган маблағларнинг анчагина қисмини қайта тақсимлаши, яъни ўткир эҳтиёж сезилаётган жойда янги йўл қуриш ёки бирон бир йўлни ремонт қилишга сарфлаши мумкин.

Бу тартиб 1990 йил 1 январдан бошлаб амал қила бошлайди деб хабар қилади ЎзТАГ мухбири.

Сўраган эдингиз...

Урушда қатнашганлар қатори

● Мен Улуғ Ватан уруши йилларида молия соҳасида хизмат қилганман. Мудофаани пул маблағи билан таъминлашдаги алоҳида хизматларим туфайли «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали билан тақдирланганман.

Улуғ Ватан уруши йилларида бизга ўхшаш, мамлакат ичкарисида ишлаганлар уруш қатнашчиларига тенглаштирилиб, имтиёзлар белгиланган эмиш. Шундай бўлса, бу имтиёзлар ҳақида маълумот берсангиз.

А. УСМОНОВ.

Худди шундай савол билан У. Акбаров, М. Алиевлар ҳам редакцияга мурожаат қилишган.

Улуғ Ватан уруши йилларида мамлакат ичкарисидаги фидокорона меҳнати ва ҳалол ҳарбий хизмати учун СССР орден ва медаллари билан мукофотланган кишиларга 1988 йил 1 июлдан урушда қатнашган ҳарбий хизматчилар учун белгиланган имтиёзлар ва афзалликларни жорий этиш кўзда тутилган. Бу ҳақда СССР Давлат меҳнат комитети ва ВЦСПС тушунтириш хати эълон қилди. Унга кўра мукофотлар қаторига уруш йилларида шаҳарларни, тегишли жойларни мудофаа қилишда ўрнак бўлганларга атаб таъсис этилган медаллар ҳам киради.

Имтиёзлар олиш ҳуқуқини берувчи ҳужжатларга шахсини тасдиқловчи паспорт ва орден китобчаси ёки медалларга берилган ҳужжатлар киради.

Уруш йилларидан кейинги мамлакат ичкарисидаги фидокорона меҳнати ва ҳалол ҳарбий хизмати учун мукофотланганлигини меҳнат дафтарчасига киритилган ёзув билан ёки архив муассасаларининг справкаси билан ёки бошқа тааллуқли органларнинг кўрсатмаси билан тасдиқлаш мумкин. Бунга ўхшаш тасдиқлаш ҳолатлари мукофотларга тааллуқли ҳужжатлар йўқолганида ҳам зарурдир.

80 сўм нафақа пули олаётган ва дори-дармонни 50 фоиз нархига олиш ҳуқуқига эга бўлган пенсионерлар учун ушбу имтиёзлардан фойдаланишга пенсия гувоҳномаси асос бўлиб ҳисобланади. Агар гувоҳномани берувчи муассасанинг 50 фоиз камайтирилган нархда дори-дармонлар берилиши ҳақида штамп, муҳр билан тасдиқланиб, раҳбарнинг имзоси бўлса, у ҳолда бундай имтиёздан фойдаланиш учун бошқа ҳужжатлар талаб қилинмайди.

Дорихоналар муассасаларининг бошлиқлари юқорида кўрсатилган категориядаги беморларни дори-дармонлар билан сўзсиз таъминлаш масаласини оператив ҳал қилишга мажбурдирлар. Қариялар ва инвалидлар учун мўлжалланган уй-интернатларида яшовчи, уруш ва меҳнат ветеранларининг моддий таъминотини яхшилаш мақсадида уларга шахсий эҳтиёжлари учун бериладиган пул оширилди.

Юқорироқ миқдорларда пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлган уй-интернатларида яшаётган шахслар (уруш инвалидлари ва бошқалар) учун ҳам тайинланган пенсияни 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорини олиш ҳуқуқи сақланади (давлат пенсияларини тайинлаш ва тўлаш ҳақидаги Низомнинг 175-банди), бунда ошиқча пул 10 сўм бўлса ва туриш харажатлари билан пенсия пули миқдорининг фарқи ошган бўлиши керак. Шунингдек, ВЦСПС президиумининг 1988 йил 26 апрелдаги «Санаторий ва курорт хизматини тобора ривожлантириш ва яхшилаш ҳақида»ги қарорида кўрсатилишича, Улуғ Ватан уруши йилларида мамлакат ичкарисидаги фидокорона меҳнати ва ҳалол ҳарбий хизмати учун СССР орден ва медаллари билан мукофотланган кишилар мамлакатнинг курортларига октябрь ойидан апрель ойигача йўлланмасиз ёки комплексли курсовкалар билан келсалар, путевка нархи миқдорининг 30 фоизини тўлайдилар. Нархнинг қолган 70 фоизи курорт кенгаши томонидан социал страхование ҳисобига қопланади. Касаба союз комитетларига, аввал ушбу корхоналарда ишлаган, ҳарбий бурчларини бажаришда соғлиқларига зарар етган ветеранларга, яъни Улуғ Ватан уруши қатнашчилари-байналминалчи- жангчиларга, уруш йилларида фидокорона меҳнатлари учун СССР орден ва медаллари билан тақдирланганларга, меҳнат инвалидларига социал страхованиеси ҳисобига биринчи галда бериладиган даволаш ва дам олиш путевкалари миқдорини аниқлаш ҳуқуқи берилган.

Ҳуқуқшунос А. ҲАСАНОВ тайёрлаган.

Жонажон Ватан бўйлаб

● НАХОДКА (Приморье ўлкаси). Приморье денгиз пароходчилиги флотига 40 минг тонна юк ташиш имкониятига эга бўлган кучли кема қўшилди. Кўп юк ортадиган кемаларнинг кескин етишмаслиги кўп йиллар давомида коллектив имкониятларини чеклаб келаётган эди. Узоқ шарқликлар хорижий шериклар билан бевосита шартномалар тузиш ҳуқуқидан фойдаланиб, Либериянинг «Дайдем шиппинг лиммитед» кемачилик компаниясидан ўзлари учун имтиёзли шартларда маълум муддатда узиш шарти билан кема сотиб олдилар.

● СВЕРДЛОВСК. Свердловск «Турбомоторний завод» бирлашмасида жуда кучли дизелнинг дастлабки намуналари тайёрланди. Бу билан жуда катта юк ортиладиган БелАЗлар учун ишлаб чиқилган двигателлар туркумини тайёрлаш ниҳоясига етказилади. 2400 от кучига эга бўлган дизель 180 тонна юк кўтарадиган янги машиналар учун мўлжалланган. Бу машиналар кончилик саноатида ишлатилади.

● ДУШАНБЕ. Тожикистон Фанлар академиясининг тил ва адабиёт институти олимлари Помир бўйлаб экспедицияга жўнаб кетдилар. Тоғликлар тилининг келиб чиқиш тарихи ва унинг ўзига хос хусусиятларини тўлароқ ўрганиш уларнинг мақсадидир. Олинган илмий маълумотлар нашрга тайёрланаётган Помир тиллари терма луғатига асос бўлади. Бугун филологлар регионда тўртта тил ва неча ўнлаб лаҳжалар бор, дейишмоқда.

● ОДЕССА. Қора денгиз соҳилидаги посёлкага «Портовик» деб ном беришди. У Мурманск балиқчилик порти ва Ильичевскдаги «Антарктика» балиқ саноати ишлаб чиқариш бирлашмасининг биргаликдаги куч-ғайратлари билан барпо этилмоқда. Посёлкада ветеранлар — шимол меҳнаткашлари ва қорадангизчилар яшайдилар. Порт коллективи маблағ ажратди, жанубликлар эса лойиҳалаш ва қурилиш ишларини ўз зиммаларига олишди.

(ТАСС мухбирлари хабарлари асосида).

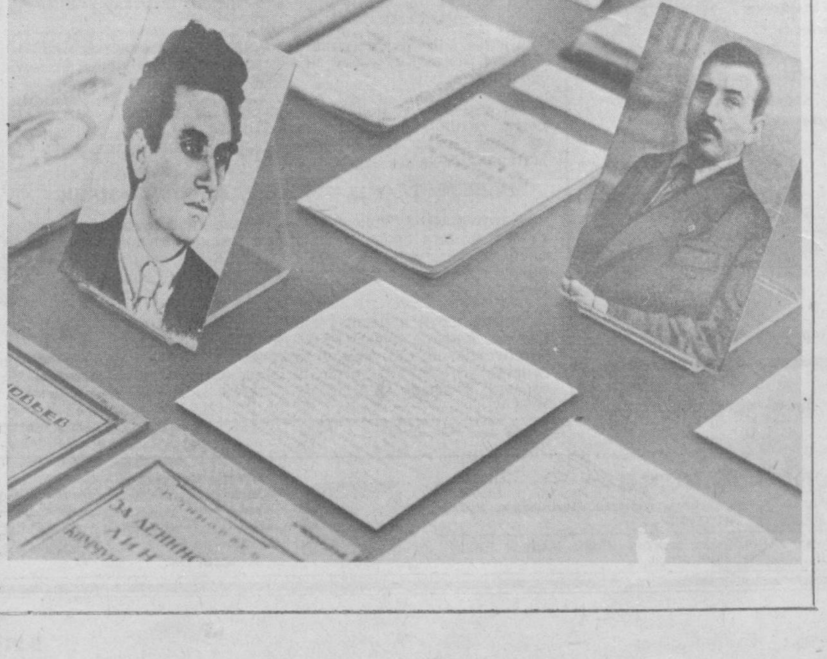

Қайтарилган китоблар

МОСКВА. В. И. Ленин Марказий музейида «Оқланган номлар — қайтарилган китоблар» кўргазмаси очилди.

СУРАТЛАРДА: В. И. Ленин ва Г. Е. Зиновьевнинг «Махсус сақлаш» муҳри босилган «Учинчи Интернационал учун» китоби; Г. Е. Зиновьев ва М. П. Томский асарлари.

В. Кошевой суратлари. (ТАСС).

Газетхон илтимосига кўра

Футбол мактабига кимлар олинади?

Ҳурматли редакция! Иним Анвар футболга жуда қизиқади. Ҳозир 5-синфда таълим олаяпти. Уни футбол мактабида ўқитишнинг иложи борми? Ўқишга кириш тартиби ҳақида маълумот берсангиз.

Б. Ўтегенов,
Қорақалпоғистон АССР, Тахиатош шаҳри.

Газетхоннинг илтимоси юзасидан мухбиримиз пойтахтдаги «Старт» спорт клуби директорининг ўринбосари А. Коваленко билан суҳбатлашди.

— **Анатолий Михайлович, болаларни клуб қошидаги футбол мактабига қандай ва неча ёшдан қабул қилаяпсизлар?**

— Асосан 8 ёшдан ошган болалар таълим олишлари мумкин. Ҳозир 2 та группада машқлар олиб борилаяпти. Ўқиш одатда группалар саралангач, сентябрь ойидан бошланади. Бунинг учун директор номига ариза, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ва турар жойдан справка бўлса кифоя. Футболчилар 16 ёшга тўлгач, қобилияти борлари таниқли клубларга таклиф қилинадилар. Шуни айтиш лозимки, болаларнинг турар жойи, пропискасининг аҳамияти йўқ. Машғулотлар мактабдан ажралмаган ҳолда, 2 сменада олиб борилади. Улар улгуришса бўлгани.

— **Бизга хат йўллаган газетхоннинг иниси ҳам ўқишга кириши мумкинми?**

— Албатта. У ҳозир 12 ёшда экан. Тартиб-қоидага мувофиқ Анварнинг қанчалик қизиқиши ва иқтидорини текшириб кўрамиз. Агар ўқиётган болалардан устун бўлса қабул қилиниб, машқларга қатнашаверади. Фақат яшаш жойи ва ўқишини ҳал этиш зарур.

Тошкентда «Пахтакор» олимпиада резервлари болалар ва ўсмирлар спорт мактаби ҳам бор. Бу жойда 4 та группа (шулардан бири миллий) бўлиб, ёш футболчилар учун барча шароитлар яратилган.

— **Имкониятдан фойдаланиб, кейинги пайтда «Старт»да қўлга киритилаётган ютуқлар ҳақида тўхталсангиз.**

— Ёш футболчиларимиз қатор мусобақаларда иштирок этиб келишаяпти. 1977 йилда туғилган болалар Москва шаҳрида Олимпиада чемпиони Тишченко хотирасига бағишланган турнирда 1-ўринни эгаллашди. Улар Москва, Волгоград, Киев шаҳарларининг вакилларини мағлубиятга учратиб, кубок ва мақтов ёрлиқлари билан тақдирландилар. Команда ўйинчиси Зайниддин Ҳожиев эса «Энг яхши ҳужумчига» совринининг эгаси бўлди.

Мактаб ҳаётида бундай қувончли воқеалар талайгина. Қозоғистон республикасининг Фромтоу шаҳрига борган вакилларимиз (1974 йилда туғилган) Бутуниттифоқ шаҳарлараро турнирда ғолиб чиқишди. Ворошилов областининг Свердловск шаҳрида эса 6 команда орасида 2-ўринни қўлга киритдик. Мактабимизда «Пахтакор» ўйинчиларидан Постнов, Пятницкийларни тарбиялаган устозлар ҳам тренерлик қилишаяпти.

Суҳбатдош
Саъдулла ШОДИЕВ.

Хайр боғча, салом мактаб!

Чилонзор районидаги 475-болалар боғчаси кичкинтойларнинг дилкаш масканига айланган. Шаҳримиздаги бошқа боғчалар қатори бу ерда ҳам «Хайр боғча, салом мактаб!» эрталиги бўлиб ўтди. Болаларни мактабга кузатишга бағишланган эрталик чинакам байрамга айланиб кетди.

СУРАТЛАРДА: кузатиш байрамидан лавҳалар.

М. Назаров суратлари.

Билиб қўйган яхши

Тасодиф ва ихтиро

ЧЎМИЛАЁТГАН чоғида, солиштирма оғирлик қонунини кашф этиб қўйиб, бирдан ҳовуздан қип-яланғоч ҳолда чиқа солиб: «Топдим-топдим!» («Эврика!») деб югурган киши буюк олим Архимед бўлади.

У механика тўғрисидаги фаннинг асосини ташкил қилган ричаг принципини кашф этган. Шу принцип топилмаганида «Восток» космик кемасининг фазога парвози мумкин бўлмасди.

* * *

БИЛМАГАН КИШИ: темир бетонни бирон бир олим, инженер ёки техник ихтиро қилгандир-да, деб жавоб бериши турган гап. Темир-бетонни олим эмас, Монье исмли оддий бир француз гулчиси ихтиро қилган.

Кунлардан бирида Монье (XIX асрнинг иккинчи ярмида яшаган) ўзининг боғида ёғочдан гултуваклар ясарди (унинг боғида гуллар жуда кўп эди-ю, аммо гултуваклар етишмасди, ёғочдан ясалган гултуваклар жуда қимматга тушарди). Гулчи металл симлардан бочка ва тувак шаклларини ясаб, устидан қуюқ цемент қоришмаси билан сувайди. Янги ясалган бочка ва туваклар ёғочдан ясалганларига нисбатан бир неча марта арзон бўлибгина қолмай, жуда ҳам мустаҳкам ҳолга келган эди.

* * *

БИРИНЧИ микроскопни кўзойнак устаси Захарий Янсен деган киши тасодифан ихтиро этган. Захарий Янсен уйида бўлмаган пайтда болалар унинг мисдан ясалган найларини ўйнаб, икки томони ҳам очиқ найга кўзойнак учун ишланган линзани ўрнатиб қарасалар, буюмлар катта-катта бўлиб кўринган.

Бундан хабар топган кўзойнаксоз яна ҳам узунроқ бир жойдан иккинчи жойга силжийдиган най ясади. Бу найдан қараганда буюмлар яна ҳам катталашиб кўринди.

Шундай қилиб, биринчи микроскоп вужудга келган.

Акбар АЛИЕВ тўплаган.

Ўсимликларнинг маҳаллий номи

Лоладошларга мансуб сабур

АЛОЭ — сабур, сабурўт лоладошларга мансуб, серсув ва этдор баргли кўп йиллик ўсимлик бўлиб, унинг 180 га яқин тури бор. Улар орасида баландлиги 10 қулочча келадиган дарахтсимон намуналари ҳам учрайди. Сабурлар табиий ҳолда Африка, Арабистон ярим ороли, Мадагаскар, Соккотра оролида ўсади. Мазкур ўсимлик ҳозирда жуда кўп жойларда маданий равишда етиштирилади, шунингдек хона шароитида тувакларда парваришланади.

Сабурнинг шифобахш хосиятлари қадим замонлар Миср, Ҳиндистон, Хитой, Юнонистон халқларига маълум бўлган. Жумладан, Ҳиндистонда сабур қорачечак ва иллатли яраларни даволашда, бемаврид қон кетишига хотима берувчи омил сифатида ишлатилган. Ўсимлик барг шарбатлари қуюқлаштирилиб «сабур» тайёрланиб, беозор ични юмшатувчи омил сифатида фойдаланилган. Ҳозирда сабурўт асосида бир қатор доривор воситалар олиниб, улар кўз касалликларида, камқонликда, нурланиш асоратларида, зиққинафасда, сурункали меъда яллиғланишида, меъда ҳамда ўн икки бармоқли ичак яраларига эм бўлувчи, шунингдек, аъзоларнинг ҳимояланиш қувватига урғу берувчи восита сифатида тавсия этилади.

Гулхайрининг хайри

АЛТЕЯ — гулхайри, гулбахмал (ўзбекча), оқлайли (уйғурча), гулкаир — (қирғизча), чербие (туркманча), гули хайри доруги (тожикча). Гулхайри ғўзадошларга мансуб кўп йиллик ўтсимон ўсимлик туркуми бўлиб, улар Тошкент, Фарғона, Самарқанд, Бухоро, Сурхондарё, Андижон областлари, шунингдек, Қорақалпоғистон АССРдаги намли жойларда: кўлмак сувлар атрофида, тўқайзорларда, ботқоқликларда, лахтак ерларда, экинлар орасида учрайди.

Гулхайрининг хайрли томони шундаки, унинг илдизи, баъзан барги доривор сифатида ишлатилади. Ўрта Осиё халқлари табобати амалиётида гулхайри илдизи асосида тайёрланган дамлама кўкйўтал, нафас қисиши, ўпка шамоллаши, кўкрак оғриғи касалликларида оғриқ қолдирувчи, балғамни осонлик билан кўчирувчи омил сифатида, шунингдек ичбурма, сўзак, меъда, ўн икки бармоқли ичак яраси хасталикларида, оғиз бўшлиғи караш тортиши, яллиғланишида тавсия этилади. Гулхайри асосида саноат миқёсида самарали йўтал дориси — «Мукалтин» тайёрланади.

Маннон НАБИЕВ,
доришунос.

Қулоққа чалинган гаплар

«Ўтган кунлар»им сеникида қолмабдими?»
(Китобхоннинг дўстига мурожаати).

«Юрагим чиқиб кетди».
(Чўчиб тушган аёлнинг гапи).

«Бугун «Фарҳод ва Ширин»ни тугатамиз».
(Адабиёт дарсида).

«Санобархон оёғини қўлига олиб чопиб кетди».
(Қўшнилар суҳбатидан).

«Раҳматнинг эҳтиёт қисми тугаган...»
(Тракторчининг гапи).

— «Оёғимни босган ким?
— Қаранг-чи, кроссовка бўлса меники...»
(Автобусдаги савол-жавобдан).

Шодижон РАЖАБОВ.

Болалар сўзлаганда

ЎХШАТИШ

Меҳмонлар келишди ва Рустамни кўриб, кимдир қичқириб юборди:

— Қаранглар, худди қиз болага ўхшайди-я.

Рустам хафа бўлди ва шундай деди:

— Қиз болага эмас, бувимга ўхшайман.

БЕКИНМАЧОҚ

Али акаси билан ўйнай бошлади. Али яширинди, акаси эшикни тақиллатди-да:

— Очавер, бу мен эмас,— деди.

Тошпўлат ТУСНАЗАРОВ.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Реклама ва эълонлар

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ

В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон-техника заводи базасидаги

39-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йили учун

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ҚИЗЛАР УЧУН: ярим ўтказгичли приборлар ва интеграл микросхемаларни йиғувчилар, электрон саноат приборларини синовчилар, электрон саноат техника контроли бўлими контролёрлари;

ЙИГИТЛАР УЧУН: технологик ускуналарни созловчилар, радиоэлектрон аппаратураларнинг монтажчилари, кенг профилдаги станокчи.

ЎҚИШГА 8 ВА 10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИНИНГ КАЛИНИН, ОРЖОНИКИДЗЕ ВА ЯНГИЙЎЛ РАЙОНЛАРИДА ЯШОВЧИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўрта маълумотлилар учун ўқиш муддати — 10 ой.

ЯРИМ ЎТКАЗГИЧЛИ ПРИБОРЛАР ВА ИНТЕГРАЛ МИКРОСХЕМАЛАРНИ ЙИҒУВЧИ ЭЛЕКТРОН САНОАТ ТЕХНИКА КОНТРОЛИ БЎЛИМИ КОНТРОЛЕРИ, ЭЛЕКТРОН САНОАТ ПРИБОРЛАРИНИ СИНОВЧИ ИХТИСОСЛИГИ БЎЙИЧА ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ ҚИЗЛАР УЧУН ЎҚИШ ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАШГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Бу группалардаги ўқувчи қизлар ҳар ойда 77 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар. Ўқишни битирганларга эгаллаган касби бўйича малака берилганлиги тўғрисидаги диплом берилади.

8-синф ҳажмида маълумотлилар учун ўқиш муддати — 3 йил.

Ўқишни битирганларга ўрта маълумот олганлиги ва эгаллаган касби бўйича малака берилганлиги тўғрисидаги диплом берилади.

Ўқувчилар ўқиш даврида ҳар куни 3 маҳал бепул овқат билан, ишлаб чиқариш практикаси даврида эса ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 фоизи билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати узлуксиз меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

БИЛИМ ЮРТИНИ АЪЛО БАҲОЛАР БИЛАН БИТИРГАНЛАР ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ИМТИЕЗЛИ РАВИШДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Билим юрти ўқувчиларни информация ва ҳисоблаш техникаси фани бўйича ўқитиш «КУВТ-86» ҳисоблаш машинасига, спорт базасига эга. Вокал-чолғу ансамбли, самбо секцияси, радио ва техника ижодкорлиги тўгараклари ишлайди.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, 086/У формадаги медицина справкаси, турар жойидан справка, 8 дона фотосурат (4 та 3х4 см. 4 та 4х5 см. ҳажмида), оға онасининг иш жойидан справка.

Билим юртини битирганлар база корхонасига ишга юбориладилар.

Мурожаат учун адрес: 700005, Тошкент шаҳри, Ленин райони, «Весна» кўчаси, 17-уй (5, 12, 26, 69 «э», 183-автобусларнинг «Ўзбум», 1, 5, 26-трамвайларнинг «Фоменко кўчаси» бекатлари). Телефон — 91-14-51.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги
Ўзбекистон ССР Махсус ва монтаж қурилиш министрлиги базасидаги

14-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йили учун

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

қабул эълон қилади

Слесарь-сантехник, газ пайвандчи, электр-газ пайвандчи, вентиляция ва ҳавони тозалаш системалари монтажи бўйича слесарь-вентиляциончи, кенг ихтисосли станокчи, технологик қурилмалар монтажи бўйича слесарь-монтажчи, автомобиллар ремонти бўйича слесарлар, электр-газ пайвандчи, «В» ва «С» категорияли автомобиль ҳайдовчилари.

Ўқиш муддати — 1 ва 3 йил.

Ўқишга 8—10 синф ҳажмида маълумотли, Тошкент шаҳрида ва шаҳар территорияси атрофида яшовчи йигит-қизлар қабул қилинади.

3 йил муддат билан ўқиётган ўқувчилар таълим даврида 4 маҳал бепул иссиқ овқат, иш кийими, кундалик ва кўчалик кийим-бош билан таъминланадилар. Билим юртини тамомлаган ўқувчиларга касб эгаллаганлиги ва ўрта маълумот олганлиги ҳақида диплом берилади.

10-синф маълумотига эга бўлган ўқувчиларга ойига 30—76 сўмгача стипендия тўланади. Билим юртини тамомлаганларга касб эгаллаганлиги ҳақида диплом берилади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга иш ҳақининг 50 фоизи тўланади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.
Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.
Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганлар олий ва ўрта махсус билим юртларига имтиёзли шартлар билан қабул қилинадилар.

Билим юртини битирган ўқувчиларга Ўзбекистон ССР Махсус монтаж-қурилиш министрлиги бўлинмаларига йўлланма берилади.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик, техника ижоди ва спорт секциялари ишлаб турибди. Билим юрти касблар ва умумтаълим предметлари таълими бўйича яхши ўқув-материал базасига эга.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома ёки аттестат, медицина справкаси, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см.).

Билим юрти адреси: 700073, Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, Оқдарё кўчаси, 122-уй (12, 52, 68, 111, 183-автобуслар, 5, 26-трамвайларнинг «Ёғ-мой комбинати» бекати. 15, 26, 161-автобусларнинг «Жамила» магазини» бекати). Телефон — 91-33-94.

Тошкент давлат циркида

(Ҳадра майдони)

18 АВГУСТДА

Янги мавсум очилади

МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИ

ГАСТРОЛЛАРИ

2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ
КАТТА РАНГ-БАРАНГ ПРОГРАММА

ТОМОШАЛАР: соат 19.30, шанба куни — соат 16, ва 19.00 да, якшанба куни — соат 12, 15, 18.00 да бошланади.

Олдиндан билетлар сотиш кассаси очиқ.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ ТУШИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Қишлоқ жойлардан келган томошабинларнинг буюртмалари навбатдан ташқари амалга оширилади.

Касса дам олиш кунисиз, соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.

Справкалар учун телефонлар — 44-35-91, 44-34-84, 44-28-04.

ТОШКЕНТ ШАҲАР «БАХТ УЙИ»
ва
ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ МАРКАЗИЙ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИ.

20 АВГУСТДА

СИЗЛАРНИ

Боғ сайлига таклиф этадилар

САЙЛДА:

«СИЗГА БАХТДАН ТАХТ ТИЛАЙМИЗ»

Ёш келин-куёвлар ва олтин, кумуш тўйларини нишонлаётган оилалар иштирокида тантана. Тантанада «ҚИЗИЛ ЧИННИГУЛ» ансамбли ва СУЛАЙМОНОВЛАР оилавий ансамбли қатнашадилар.

Солистлар: ГУЛБАҲОР ва ФАРРУХ СУЛАЙМОНОВЛАР.

«КАЧАЛ ПОЛВОН» Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.

«ҚЎШИҚЛАРИМ СИЗГА АРМУҒОН»

Лирик хонанда Шамситдин НУРИТДИНОВ куйлайди.
«ТУРМУШ ЧОРРАҲАЛАРИДА» номли давра суҳбати.

Суҳбатда ёзувчи ва шоирлар, тиббиёт ходимлари, бахтиёр оилалар соҳиблари ва юстиция ходимлари қатнашадилар.

«ТЎЙЛАРИМИЗ ҲАҚИДА ЎЙЛАРИМИЗ» номли давра суҳбати.

«ТЎЙЛАР МУБОРАК», «ТЎЁНА» ансамбллари концерти.

Энг яхши қўшиқ ва рақслар учун конкурс.
Миллий кураш бўйича республика чемпионати.

Эрта тонгдан то кечгача хилма-хил кўнгилочар ўйинлар, ёшлар кафеси, «Хумор» чойхонаси. Музқаймоқ кафелари, болалар темир йўли, қайиқ станцияси, болалар ва катталар пляжи сизларнинг ихтиёрингизда.

Энг яхши бадиий ҳаваскорлик коллективлари сизлар учун хизмат кўрсатадилар.

САЙЛ СОАТ 10.30 ДАН БОШЛАНАДИ.

ТЎЙЛАР МУБОРАК!

АВИАСОЗЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИНИНГ
тўй тантаналарида маданий хизмат қилишга мослаштирилган ва замонавий репертуарга эга бўлган

«САМО» АНСАМБЛИ

БАХТ ВА ШОДЛИК ОҚШОМИНИ КЎНГИЛДАГИДЕК ЎТКАЗИШДА ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР!

Ансамблни кассага пул тўлаш йўли билан тўйхонага таклиф қилишингиз мумкин.

Буюртмалар олдиндан ҳар куни соат 17.00 дан Маданият саройининг 2-қават, 90-хонасида қабул қилинади.

Бизнинг адрес: Авиасозлар шаҳарчаси, Лисунов кўчаси, Авиасозлар маданият саройи (15, 23, 48, 72, 154, 164-автобуслар; 3, 23-трамвайларнинг «Маданият саройи» бекати. Метронинг «Чкалов» станциясигача бориладди). Телефон: 96-55-81.

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ!

ТОШКЕНТДАГИ РЕСПУБЛИКА ОТЧОПАРИ

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЭНГ ЙИРИК ОТ СПОРТИ МАРКАЗИ ҲИСОБЛАНАДИ.

СИЗЛАРНИ ҲАР ЯКШАНБА КУНИ СОАТ 11.00 ДА

ОТЧОПАРГА УЛОҚ ВА ПОЙГАГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ

20 АВГУСТДА — мавсумнинг анъанавий Ўзбекистон ССР, Ўзбекистон ССР Олий Совети, Катта Тошкент (Дерби), М. И. Калинин бош совринлари ўйналади.

ПОЙГАДА ЎЗБЕКИСТОН ССР, ҚОЗОҒИСТОН ССР, ҚИРҒИЗИСТОН ССР КОЛХОЗЛАРИ, СОВХОЗЛАРИ ВА ОТ ЗАВОДЛАРИНИНГ ЭНГ ЯХШИ ОТЛАРИ ҲАМДА ЧИМКЕНТ, ОЛМА-ОТА ВА ФРУНЗЕ ОТЧОПАРЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЁРЛАРИ ИШТИРОК ЭТАДИ.

ТОТАЛИЗАТОР (от-спорт лотереяси) ИШЛАБ ТУРАДИ.

Бир дона билетнинг баҳоси — от устида юриш ёки пойгада қатнашиш учун — 1 сўм.

От устида юриш учун отлар прокатга (йил бўйи, душанбадан ташқари) берилади.

Отчопар корхоналар, олий ва ўрта ўқув юртларининг раҳбарлари билан шартномалар тузади. «Бега» ресторани — соат 12 дан 23.00 гача очиқ, танаффус — 17 дан 18.00 гача.

Отчопар адреси — Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги проспекти (метронинг «С. Раҳимов» станцияси).
Справкалар учун телефонлар — 76-75-47, 76-76-28.
Кириш бемалол.

Кино

18 АВГУСТДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ИНТЕР ҚИЗ» (катта зал, 17, 20.00; кичик зал, 18, 20.30).
Восток — «ЁВВОЙИ ҚАЛБ» (18, 20.00).
К. Ёрматов номли — «БАЛАНД БЎЙЛИ МАЛЛАСОЧ КИШИ» (тоқ соатларда).
Қозоғистон — «СЕВГИ ДАРДИ» (17, 18, 20.00).
Чайка — «СЕВГИ ДАРДИ» (18.30, 21.00).
Шайхзода номли — «ФИРОҚ ДАМЛАРИ» (18.30); «ҚАЕРДАСАН, ЗУЛФИЯМ?» (20.45).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «СЕВГИ ДАРДИ» (18.30, 21.00).
Фестиваль (ёзги) — «СЕВГИ ДАРДИ» (21.40).
Хива — «ЁВВОЙИ ҚАЛБ» (21.40).

19, 20 АВГУСТДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ИНТЕР ҚИЗ» (катта зал, 11, 14, 17, 20.00; кичик зал, 12, 15, 18, 20.30).
Восток — «ЁВВОЙИ ҚАЛБ» (10.30, 12, 14, 16, 18, 20.00).
К. Ёрматов номли — «КИНГ-КОНГ» (тоқ соатларда).
Қозоғистон — «СЕВГИ ДАРДИ» (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20.00).
Чайка — «СЕВГИ ДАРДИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
Шайхзода номли — «ФИРОҚ ДАМЛАРИ» (11, 13.30, 16, 18.30); «ҚАЕРДАСАН, ЗУЛФИЯМ?» (20.45).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «СЕВГИ ДАРДИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
Фестиваль (ёзги) — «СЕВГИ ДАРДИ» (21.40).
Хива — «ЁВВОЙИ ҚАЛБ» (21.40).

---

21 АВГУСТ СОАТ 19.00 да

ЎЗБЕКИСТОН ТАРИХ ВА МАДАНИЯТ ЁДГОРЛИКЛАРИНИ ТАРҒИБ ЭТИШ УЙИДА

Ўзбекистон телевидениесининг «ЁШЛИК» редакцияси билан биргаликда ташкил этилган

«МУШОҲАДА БАҲСИ» КЛУБИНИНГ

навбатдаги

«НИМА, ҚАЧОН, ҚАЕРДА?»

КОНКУРСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Мусиқа жавонида сиз БОТИР ҲАМДАМОВ, АҲМАДЖОН ЮСУПОВ, МУҲАММАДЖОН ХИДИРАЛИЕВ кабн умидли ёшларнинг дилрабо куй ва қўшиқлари билан танишиш шарафига муяссар бўласиз.

КОНКУРСДА Ўзбекистон тарихи, маданияти, санъати, урф-одати ҳамда тили юзасидан савол ва жавоблар ўтказилади.

ҲАММАНГИЗНИ АНЖУМАНИМИЗГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ.

Бизнинг адрес: Халқлар дўстлиги майдони, Абулқосим мадрасаси, Тарих ва маданият ёдгорликларини тарғиб этиш уйи.

ҲУРМАТЛИ ДЎСТЛАР!

1 СЕНТЯБРДАН КИНО УЙИДА

1989—1990 йил мавсуми учун

ОЛДИНДАН АБОНЕМЕНТ БИЛЕТЛАРИ СОТИЛА БОШЛАЙДИ.

Абонементлар бўйича сиз 8 ой мобайнида энг яхши чет эл фильмларини кўришингиз, янги совет киноленталари премьераларида қатнашишингиз, Ватанимиз кинематографияси юлдузлари билан учрашишингиз мумкин.

АБОНЕМЕНТ БАҲОСИ — 12 СЎМ.

Коллектив буюртмалар қабул қилинади.

Абонементларни — нақд пул эвазига ва пул ўтказиш йўли билан сотиб олиш мумкин.

Справкалар учун телефон — 45-32-41.

«ОСИЁ» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Авиасозлар Маданият саройининг
«САМО»
ЎЗБЕК ЭСТРАДА ТЕАТРИ
бош балетмейстер ва фокусчи-иллюзиончи
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРИГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати 29 августгача.

Справка учун телефон — 96-55-81.

«Тошкент оқшоми» редакцияси коллективи газета ходими Д. Икромовага онаси

Муҳаррам ОДИЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ТОШКЕНТ оқшоми
Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона — 32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги — 32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.